

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Pariz, 4. decembra. s. Poslanec Franklin Bouillon je imel v Versaillesu političen govor, v katerem je med drugim izjavljal, da so bo morala vlada, če bo treba, odreči politiki negacije. Nemčiji in zavezniskim državam je treba, predložiti določen akcijski program. Nemčija mora kakor svoječasno tudi Francija, ustanoviti amortizacijsko blagajno, iz katere bo v desetih ali petnajstih letih vrnila svoj dolg 210 milijard. Amortizacijska blagajna mora biti garantirana z dohodki carin in prodajo tobaka. Če bi prišli narodni socialisti v Nemčijo na vlado in odpovedali prevzete obveznosti, bi morale Francija, Anglija in Amerika skleniti trgovinsko pogodbo, s katero bi se morale obvezati, da bodo naložile 10-odstotni davek na vse proizvode, ki bodo iz Nemčije uvoženi v te tri države. Razen tega bi se pri tej priliki lahko videlo, ali so zavezniki, ki so sovražno komu Francije posodili 177 milijard, odločeni pritisniti na svoje dolžnike in ne na Francijo, ki je njihova prva žrtev. Franklin Bouillon je zaključil svoj govor z izjavo, da bodo ti ali drugi ukrepi pomagali rešiti krizo, če si bo Francija v svoji notranji politiki, kakor nekoč leta 1914, izvajala popolno narodno edinstvo. To je edino sredstvo za Francijo, da si bo v svetu zopet ustvarila spoštovanje.

Poljska in Jugoslavija

Poset našega zunanjega ministra dr. Marinkovića v Varšavi bi morda v drugačinih prilikah vzbudil večjo pozornost nego sedaj. Obrnil bi nase vso pažnjo Evrope v primeru, da bi bila situacija v vzhodnem delu srednje Evrope bolj napeta. Dandanes pa je pozornost sveta obrnjena drugam, in povsem absorbirajo zdaj poboji in bitke v Mandžuriji, zdaj padanje angleškega funta ali katerikoli drug pojav svetovne gospodarske krize. Morda se je prav zato za Marinkovića poset izbral čas, ko se more v miru izvršiti ono delo, ki je običajno zvezano z diplomatskimi poseti.

Kajti, da pomeni Marinkovića pot na Poljsko važno mirovno gesto, o tem pa ni treba izgubljati besedi. Izjave diplomatov ki smo jih čuli doslej ob tej priliki, naglašajo vse, da sta tako Poljska kakor Jugoslavija zainteresirani na ohraniti sedanje stanja, da obe državi težita za tem, da se s tolikim trudom in tolikimi žrtvami priborjena narodna svoboda zagotovi in se prepreči vse, kar bi jo moglo omajati ali okrniti. Take izjave so dandanes že nekaj samo po sebi umljivega, kakaj življenjski interes nacionalnih držav je ravno v tem, da se evropska politika zares giblje v tem pravcu. Zato tudi ni treba pristavljati k temu negativnega tolmačenja; to se pravi, da ni važno pristavljati, zoper koga bi bilo treba prav navedene izjave naperjati. Morda se bo našel kdo, ki bi jim hotel dajati konkretniji pomen. Zdi se, da ni umestna priložnost za take komentarje, kakaj svetovna situacija jih ne izjavi. Svet je danes tako tesno povezan v skupine medsebojnih odnosov, da se v tem pogledu ne morejo nikdar ločiti posamezna področja do tolike mere, da bi medsebojno ne bila zainteresirana; v tem pogledu nam zadostuje, da spoznamo in na stvarnih razlogih dokumentiramo enako usmerjenost interesov. In danes, to moramo reči, se nacionalni interesi Poljske ter Jugoslavije gibljejo na povsem vzporednih smernicah.

Po obisku v Varšavi

Poset jugoslovenskega zunanjega ministra v Varšavi se je spremenil v iskreno manifestacijo prijateljstva in solidarnosti — Marinkovića izjava zastopnikom tiska

Varšava, 4. decembra. AA. Jugoslovenski zunanji minister dr. Marinković je danes sprejel zastopnike poljskega tiska in inozemske dopisnike.

Govorec o svojem obisku v Varšavi je naglasil, da obisk kljub temu, da njegov namen ni bil strogo določen, ni samo akt navadne vljudnosti, saj je šel za rezultat podpis zelo važne pogodbe. V preteklosti sta bili Poljska in Jugoslavija daleč razen bolj v psihološkem smislu nego v zemljepisnem. Zdi pa je treba le še malo storiti in njune medsebojne zveze bodo popolne. Poljska in Jugoslavija imata mnogo skupnih interesov splošnega značaja, in njuno sodelovanje se je že zdavnaj pokazalo na polju mednarodne politike kateri je zdaj glavni namen bolj proti obstoječi krizi in proti povratku vojn z vsemi njihovimi grozotami.

Poljska je bolj industrializirana nego Jugoslavija, toda pri vsem tem je gospodarska struktura obeh držav zelo slična. Ta sličnost je obrodila sadove v obliki sodelovanja na političnem polju in v vprašanih poljedelstvu vzhodnih in južnih evropskih držav. Pobuda za to sodelovanje je prišla od Poljske.

Dr. Marinković je dalje poudaril možnost tesnega sodelovanja obeh držav na gospodarskem polju in naglasil potrebo po stalnem kontaktu med Poljsko in Jugoslavijo v teh vprašanjih.

»Mož obisk na Poljskem,« je končal dr. Marinković »in moja osebna srečanja z vsilnimi osebnostmi poljske politike, bodo brez dvoma okrepili obstoječe prijateljske odnose med obeh državama.«

Pri Pilsudskem

Varšava, 4. decembra. AA. Danes ob 17. je bil dr. Marinković sprejet v spremstvu zunanjega ministra g. Zaleskega in jugoslovenskega poslanca v Varšavi g. Branka Lazarevića v avdiciji pri r. r. r. Pilsudskem v palači Belvedere. Razgovor med jugoslovenskim zunanjim ministrom dr. Marinkovićem in maršalom Pilsudskim je trajal polgodno uro. Drevi odpotujejo jugoslovenski zunanji minister dr. Voja Marinković z gospos in zunanji minister Zaleski z gospos v spremstvu jugoslovenskega poslanca v Varšavi g. Lazarevića in poljskega poslanca v Beogradu g. Schwarzburga-Güntherja v Krakovo.

Topli članki poljskega tiska

Varšava, 4. decembra. AA. Tudi drugi dan obiska jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Marinkovića v Varšavi je poljsko časopisje objavilo mnoge pozdravne članke. Listi ugotavljajo, da je med jugoslovenskim in poljskim narodom močno in staro prijateljstvo in da je tudi sedanji obisk dr. Marinkovića potrdilo tega prijateljstva. »Eko Varšovi« pozdravlja v uvodniku dr. Marinkovića kot državnika in znanega pacifista. »Tenj Poljske« priobči članek z naslovom »Beograd—Varšava«. Pisec naglašja, da je sedanji obisk miroljubnega značaja in da pomeni svetel dogodek v sedanjih hudih časih splošne krize in nereda. »Unija« ima uvodnik z naslovom »Živela Jugoslavija«. Z obiskom dr. Marinkovića, pravi list, pričena nova doba v odnosih med obeh državama. Glasilo nemške manjšine »Freie Presse« takisto pozdravlja jugoslovenskega ministra. Večina listov je priobčila življenjski portret dr. Marinkovića z njegovo sliko.

Francoski komentar

Pariz, 4. decembra. AA. »Petit Parisien« komentira potovanje jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Marinkovića v Varšavo in pravi med drugim:

To potovanje moramo mi Francozi vzeti z zadovoljstvom na znanje. Čeprav je dr. Marinković šel na to pot samo z namenom, da podpiše poljsko-jugoslovensko konvencijo o kulturnih odnosih obeh držav, je vendar smatral za potrebno, da naglasiti tudi pomen potovanja. Če sta poljski zunanji minister Zaleski in jugoslovenski zunanji minister dr. Marinković smatrala za potrebno, da se ne držita diskrecije,

Res podoba je, da sedaj ne gre toliko za afirmacijo političnih skupnosti, za njo je bilo in je vedno dovolj konkretnih prilik, da se udeležuje. Pač pa so prav sedaj zelo aktualni gospodarski problemi. Strašna stiska, v kateri je svet, je dandanes morda domala za sleherno državo in seveda tudi za našo in poljsko. Kakor drugod, se tudi tu iščejo pota za olajšanje gospodarske bede. Poljska in Jugoslavija sta državi, ki bi se mogli gospodarsko v marsikakem pogledu zelo dobro izpolnjevati. Naša kraljevina je še v znatni meri južna država in participira še na podnebnju, ki omogoča in pospešuje mnoge južne pridelke in sadeže, ki jih znatno severnejša Poljska nima. Agrikulturna struktura obeh slovenskih držav je med seboj toliko različna, da se nudi trgovina med njima kot nekaj samo ob sebi umljivega. V tem pogledu potemtakem gospodarskim strokovnjakom ne bi bilo pretežno priti do čisto konkretnih dogovorov. To pa tem bolj ker ima tudi Poljska marsikaj med svojo produkcijo, za kar se pri nas vedno najde trg. Najboljši črni premog, petrolej, pa tudi marsikak industrijski izdelek bi mogel iz Poljske v zameno za agrikulturne in slične predmete iz naše države.

Možnosti za požitve trgovinskih odnosov je torej zares mnogo, v teoretičnem pogledu predvsem; stvar konkretnih razgovorov pa bo, da se najdejo možnosti tudi v pratičnem pogledu. Javno mnenje na Poljskem prav gotovo ni nenaklonjeno takim aranzmajem, prav tako kakor tudi ni pri nas. Res je sicer, da prijateljski politični stiki še ne nudijo vedno garancije, da se bodo sklenili tudi adekvatni trgovinski dogovori, ali vendarle je gotovo, da se sklenejo lažje, nego tamkaj, kjer imajo nasprotje celotno politično razpoloženje naroda, da bo rodil Marinković poset v Varšavi uspeh, ki bo odgovarjal ugodnemu razpoloženju na obeh straneh.

sta to storila zato, da pri tej priliki naglasita posebno tesno sodelovanje med obeh državama in zelo ugodne rezultate, ki jih je obrodilo to sodelovanje med obeh narodoma. Nič se bolj ne veseli pravi na koncu list, kakor Francija, kadar se govori o mednarodni solidarnosti in miroljubnih nameni, katerih vrednost je tem večja, kadar gre za tako solidne in bratske zveze, kakršne so med Poljsko in Jugoslavijo ter med drugimi članj Male antante

Povratak v Beograd

Krakov, 4. decembra. h. Jugoslovenski zunanji minister dr. Marinković je prišel, danes s soprogo in spremstvom v Krakov, kjer si je ogledal znamenitosti mesta, zvečer pa je nadaljeval vožnjo v Beograd.

Podstarosta Gangl o pripravah SKJ za vseskolski zlet v Pragi

Praga, 4. dec. h. Večerna izdaja današnje »Českega Slova« prinaša intervju s prvim podstarostom Sokola kraljevine Jugoslavije Engelbertom Ganglom o pripravah Jugoslovenskega Sokola za IX. vseskolski zlet v Pragi. Gangl je med drugim izjavil, da se bo zleta udeležilo 400 članov moškega in ženskega narašča s posebnimi vajami. Mnogo večja bo seveda udeležba članov, od katerih je že sedaj prišlo nad 5000 prijavi. Število se bo gotovo še zvišalo, če se bo gospodarski položaj zboljšal. Priprave za zlet so v Jugoslaviji zelo obširne in segajo do zadnjih gorskih vasi. Podstarosta je nato podrobno opisoval delo jugoslovenskega Sokola za narodno prosveto posebno pa za promaganje českega duha in českega jezika. Intervju je zbudil veliko pozornost. Predsednik Saveza slovenskega Sokola ima te dni stalne konference o pripravah za zlet, za katerega je bil tudi že določen končenovljani program. Danes je predstavitelj novinarje in jim dal podrobne informacije o pripravah in programu letošnjega zleta.

Razpust Jugoslovenskega kmetskega zveza

Kakor poroča večerajšnji »Slovenec« je banska uprava razpustila oboje Jugoslovenski kmetski zvezi, ki sta imeli svoj sedež v Ljubljani in Mariboru. Delokrog prve je obsegal ozemlje bivše ljubljanske, delokrog druge pa ozemlje bivše mariborske oblasti. Ljubljanska zveza bi bila morala prihodnjo nedeljo imeti svoj občni zbor. Na dnevnem redu sta bili tudi poročili bivšega ministra in poslanca prof. Antona Sušnika in bivšega poslanca Brodara, ki je bil predsednik razpustitvene organizacije v Varšavi, ki ga je objavilo tiskovno Zveze v »Slovenec«, je bilo med drugim rečeno: »Zborovanja se udeležijo verjetno tudi g. minister dr. Anton Koršič. Zato vsi na zborovanja!« Vstoj bi bil dovoljen le z izkaznico ter samo članom in izrečno povabljenim.

Sneg in mraz

Berlin, 4. dec. č. Preteklo noč je nad mestom divjal snežni metež. Sneg je padal vso noč in še danes dopoldne. Občina je namestila 3 tisoč brezposelnih delavcev za čiščenje ulic.

Budimpešta, 4. dec. č. Po vsej državi je nastal hud mraz. Preteklo noč je prišel v Budimpešto padati sneg, ki še danes dopoldne ni ponehal. V prometu so zaradi tega nastale velike ovire. V mestu je dobilo 3 tisoč brezposelnih delavcev zaslužek s čiščenjem ulic. Snega je v Budimpešti padlo 15 cm, v madžarskih hribov pa tudi do pol metra.

Nova ureditev draginjskih doklad za državne upokojece

V skladu z ureditvijo prejemkov aktivnih državnih uslužbencev je vlada sedaj nanovo uredila tudi draginjske doklade za upokojece vseh kategorij

Beograd, 4. decembra. AA. Na podlagi čl. 51. zakona o draginjskih dokladah državnih nameščenec civilnega in vojaškega reda, upokojevec in upokojenec z dne 28. februarja 1922, je predsednik ministrskega sveta na predlog finančnega ministra sklenil, da se sklep ministrskega sveta o draginjskih dokladah državnih upokojevec in upokojenec DR št. 107.201 z dne 8. oktobra 1924 z vsemi spremembami in dopolnitvami spremeni in se glasi: Uredba o draginjskih dokladah državnih upokojevec.

Osebnostne draginjske doklade

Člen 1. 1.) Osebnostne draginjske doklade pripadajo po draginjskem razredu kraja, kjer se upokojevec stalno nahaja.

2.) Draginjski razred in njegovo področje se določita po predpisih, ki so glede tega v veljavi za aktivne državne nameščenice.

Člen 2. Starostno upokojevec, ki ima je pokojnina odmerjena po prejemkih na podlagi zakonskih predpisov, ki so veljali pred razveljavitvijo zakona o upokojitvi in ostalih državnih nameščenec civilnega reda z dne 31. julija 1923 zakona o ustroju vojske in mornarice z dne 9. avgusta 1923 in zakona o državnem prometnem osebu z dne 28. oktobra 1923, pripadajo mesečne draginjske doklade po te le razredelnicah:

1.) Tistim, ki so bili upokojeni z nad 20 let službe, priznane za pokojnino in z letno pokojnino v dinarjih ali kronah:

do 2999 Din, v prvem draginjskem razredu 1200 Din, v drugem 1000 Din, v tretjem 900 Din;

od 3000 do 4999 Din, v prvem draginjskem razredu 1400 Din, v drugem 1200 Din, v tretjem 1000 Din;

od 5000 do 6999 Din, v prvem draginjskem razredu 1600 Din, v drugem 1400 Din, v tretjem 1200 Din;

od 7000 Din navzgor, v prvem draginjskem razredu 1800 Din, v drugem 1600 Din, v tretjem 1400 Din.

2.) Tistim, ki so upokojeni z 20 ali manj let službe, priznane za pokojnino, z letno pokojnino v dinarjih ali kronah:

do 2999 Din, v prvem draginjskem razredu 900 Din, v drugem 800 Din, v tretjem 700 Din;

od 3000 Din do 4999 Din, v prvem draginjskem razredu 1000 Din, v drugem 900 Din, v tretjem 800 Din;

od 5000 do 6999 Din, v prvem draginjskem razredu 1200 Din, v drugem 1000 Din, v tretjem 900 Din;

od 7000 Din navzgor, v prvem draginjskem razredu 1400 Din, v drugem 1200 Din, v tretjem 1000 Din.

3.) Tistim, ki so upokojeni kot zvaniki ali služitelji ali temu enakovrednega poklica:

v prvem draginjskem razredu 500 Din, v drugem 450 Din, v tretjem 400 Din.

Člen 3. 1. Upokojevec po poprejšnjem členu, ki so imeli na dan upokojitve najmanj 20 let službe, priznane za pokojnino, in so bili upokojeni s položaja: pokrajinskega namestnika, bana, izrednega poslanca in člana državnega sveta, glavnega komitara, kasacijskega sodišča v Beogradu, stola sedmice v Zagrebu, vrhovnega sodišča v Sarajevu, velikega sodišča v Podgorici in oddelka kasacijskega sodišča v Novem Sadu, pomočnika ministra, predsednikov in podpredsednikov apelacijskih sodišč, upravnika uprave fondov, upravnika samostojne monopolne uprave, predstojnikov oddelkov bivših deželnih vlad v Zagrebu in Sarajevu, rednih profesorjev na univerzi, generalov vojske in mornarice in generalov prejšnje srbske in trnogradske vojske, pripada mesečna osebnostna draginjska doklada 3000 Din, ne glede na višino pokojnine in kraj stalnega bivališča.

2. Te doklade pripadajo tudi upokojevcim ministrom, ne glede na službeno leto.

3. Nimajo pa pravice do te doklade tisti upokojevc, ki niso bili upokojeni na pri nastetih položajih, ne glede na svoj čin.

Člen 4. 1. Upokojevec iz čl. 2, ki dobi vajo za pokojnino polne prejemke položaja, s katerega so bili upokojeni, pripadajo mesečne osebnostne draginjske doklade po sledeči razpredelnici:

a) Tistim, ki so upokojeni na položaju uradnika, z letno pokojnino v dinarjih ali kronah:

do 2999, v prvem draginjskem razredu Din 1500, v drugem Din 1300, v tretjem Din 1100;

od 3000 do 4999 v prvem draginjskem razredu Din 1700, v drugem Din 1400, v tretjem Din 1200;

od 5000 do 6999, v prvem draginjskem razredu Din 2000, v drugem Din 1600, v tretjem Din 1300;

od 7000 do 8999, v prvem draginjskem razredu Din 2000, v drugem Din 1800, v tretjem Din 1500;

od 9000 navzgor, v prvem draginjskem razredu Din 2200, v drugem 1900, v tretjem Din 1600.

b) Tistim, ki so upokojeni s položaja zvaniki ali njemu enakovrednega, ne glede na višino pokojnine:

v prvem draginjskem razredu Din 750, v drugem Din 700, v tretjem Din 650;

c) Tistim, ki so upokojeni s položaja služitelja ali njemu enakovrednega položaja, ne glede na višino pokojnine:

v prvem draginjskem razredu Din 650, v drugem Din 600, v tretjem Din 50.

2. Pod polnimi upokojevcem se po tem členu razumejo tisti nameščenici, ki so imeli v pokojnino šteta tudi vojna leta in dobi vajo samo na tej podlagi polne prejemke položaja, s katerega so bili upokojeni.

3. Izjemno pripadajo zvaniki in služitelji državnih prometnih ustanov, ki so polni upokojevc, še nadalje doseženi draginjske doklade po čl. 11 zakona o draginjskih dokladah aktivnih nameščenec, upokojevec in upokojenec državnih prometnih ustanov z dne 30. marca 1922, z izjemami in dopolnitvami z dne 13. aprila 1922.

Člen 5. Rodbinam umrlih državnih nameščenec, ki jim je rodbinska pokojnina odmerjena po prejemkih na podlagi zakonskih predpisov, ki so veljali pred razveljavitvijo zakona o upokojitvi in v ostalih državnih nameščenec civilnega reda z dne 31. julija 1923, zakona o ustroju vojske in mornarice z dne 9. avgusta 1923, in zakona o državnem prometnem osebu z dne 28. oktobra 1923 pripadajo osebne draginjske doklade iz čl. 2, in sicer:

a) po razpredelnici 2, če je bil umrl nameščenec, po katerem ima rodbina pravico do pokojnine, uradnik, in

b) po razpredelnici 3, če je bil umrl nameščenec, po katerem ima rodbina pravico do pokojnine, zvanik ali služitelj ali na položaju, ki je temu enakovreden.

Člen 6. govori o draginjskih dokladah upokojenih narednikov, vodnikov, voditeljev letalskih čet, narednikov in po narednikov pri orožništvu itd.

Člen 7. Ministrom in banom, ki jim je pokojnina odmerjena po odredbah zakon, o upokojitvi in ostalih državnih nameščenec civilnega reda z dne 31. julija 1923, zakona o upokojitvi in ostalih državnih nameščenec civilnega reda z dne 31. junija 1929 in zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna področja z dne 3. oktobra 1929, pripadajo osebne draginjske doklade iz čl. 3. glede na to, ali jim je pokojnina odmerjena po ministrski plači, odnosno banski plači ali po plači njihovega prejšnjega uradniškega položaja.

Člen 8. Rodbinam umrlih državnih nameščenec, ministrov in banov, ki jim je rodbinska pokojnina odmerjena po prejemkih na podlagi zakona o upokojitvi in ostalih državnih nameščenec civilnega reda z dne 31. julija 1923, zakona o ustroju vojske in mornarice z dne 9. avgusta 1923, in zakona o državnem prometnem osebu z dne 28. oktobra 1923 pripadajo osebne draginjske doklade iz čl. 2, in sicer:

a) po razpredelnici 2, če je bil umrl nameščenec, po katerem ima rodbina pravico do pokojnine, uradnik, in

b) po razpredelnici 3, če je bil umrl nameščenec, po katerem ima rodbina pravico do pokojnine, zvanik ali služitelj ali na položaju, ki je temu enakovreden.

Člen 9. 1. Osebam, ki prejemajo miloščno oskrbovalnine, življenjske rente, podpore, priznavalne in druge podpore, vendar na podlagi in v mejah zakonskih predpisov, ki so bili v veljavi pred razveljavitvijo zakona o upokojitvi in ostalih državnih nameščenec civilnega reda z dne 31. julija 1923, zakona o ustroju vojske in mornarice z dne 9. avgusta 1923, in zakona o državnem prometnem osebu z dne 28. oktobra 1923, pripadajo osebne draginjske doklade po določilih čl. 2. glede na to, ali so uradniki, zvaniki ali na služitelji.

2. Osebam, ki prejemajo podpore po čl. 125 zakona o upokojitvi in ostalih državnih nameščenec civilnega reda z dne 31. julija 1923, in čl. 109 zakona o državnem prometnem osebu z dne 28. oktobra 1923, kakor tudi osebam, ki prejemajo miloščno po odredbi vladarske milosti ali stalno mesečno ali letno podporo s pravico do draginjskih doklad po zakonih o izrednih državnih podporah, sprejetih po 1. septembra 1923, pripadajo osebne draginjske doklade, predvidene v 4. odstavku 6. čl. zakona o upokojitvi.

Člen 10. Sirote po državnih nameščenec brez očet in matere, ki prejemajo vzgojvalnino, dobe na račun osebnih draginjskih doklad po 10 Din na dan.

Člen 11. Če sta mož in žena oboje upokojevec, imata vsak zase pravico do popolne osebnostne draginjske doklade. To velja tudi tedaj, če je eden izmed zakoncev upokojevec, drugi pa aktivni državni nameščenec.

Člen 12. Upokojevec, ki izvršuje vojaško dolžnost, pripadajo osebne draginjske doklade prav tako kakor v civilu.

Člen 13. Če je bil mož v vojski pripadalec večja osebnostna draginjska doklada, imajo pravico do razlike za ta čin.

a) po razpredelnici 2, če je bil umrl nameščenec, po katerem ima rodbina pravico do pokojnine, uradnik, in

b) po razpredelnici 3, če je bil umrl nameščenec, po katerem ima rodbina pravico do pokojnine, zvanik ali služitelj ali na položaju, ki je temu enakovreden.

Člen 6. govori o draginjskih dokladah upokojenih narednikov, vodnikov, voditeljev letalskih čet, narednikov in po narednikov pri orožništvu itd.

Člen 7. Ministrom in banom, ki jim je pokojnina odmerjena po odredbah zakon, o upokojitvi in ostalih državnih nameščenec civilnega reda z dne 31. julija 1923, zakona o upokojitvi in ostalih državnih nameščenec civilnega reda z dne 31. junija 1929 in zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna področja z dne 3. oktobra 1929, pripadajo osebne draginjske doklade iz čl. 3. glede na to, ali jim je pokojnina odmerjena po ministrski plači, odnosno banski plači ali po plači njihovega prejšnjega uradniškega položaja.

Člen 8. Rodbinam umrlih državnih nameščenec, ministrov in banov, ki jim je rodbinska pokojnina odmerjena po prejemkih na podlagi zakona o upokojitvi in ostalih državnih nameščenec civilnega reda z dne 31. julija 1923, zakona o ustroju vojske in mornarice z dne 9. avgusta 1923, in 6. septembra 1929, in zakona o državnem prometnem osebu z dne 28. oktobra 1923, pripadajo iste osebne draginjske doklade, katere so imele ali bi morale imeti osebe, po katerih imajo pravico do pokojnine, če bi bile ob času smrti upokojevec.

Člen 9. 1. Osebam, ki prejemajo miloščno oskrbovalnine, življenjske rente, podpore, priznavalne in druge podpore, vendar na podlagi in v mejah zakonskih predpisov, ki so bili v veljavi pred razveljavitvijo zakona o upokojitvi in ostalih državnih nameščenec civilnega reda z dne 31. julija 1923, zakona o ustroju vojske in mornarice z dne 9. avgusta 1923, in 6. septembra 1929, in zakona o državnem prometnem osebu z dne 28. oktobra 1923, kakor tudi osebam, ki prejemajo miloščno po odredbi vladarske milosti ali stalno mesečno ali letno podporo s pravico do draginjskih doklad po zakonih o izrednih državnih podporah, sprejetih po 1. septembra 1923, pripadajo osebne draginjske doklade, predvidene v 4. odstavku 6. čl. zakona o upokojitvi.

Člen 10. Sirote po državnih nameščenec brez očet in matere, ki prejemajo vzgojvalnino, dobe na račun osebnih draginjskih doklad po 10 Din na dan.

Člen 11. Če sta mož in žena oboje upokojevec, imata vsak zase pravico do popolne osebnostne draginjske doklade. To velja tudi tedaj, če je eden izmed zakoncev upokojevec, drugi pa aktivni državni nameščenec.

Člen 12. Upokojevec, ki izvršuje vojaško dolžnost, pripadajo osebne draginjske doklade prav tako kakor v civilu.

Člen 13. Če je bil mož v vojski pripadalec večja osebnostna draginjska doklada, imajo pravico do razlike za ta čin.

Člen 14. Rodbinska draginjska doklada znaša 150 Din mesečno in pripada zakoniti ženi in vsakemu otroku, rojenemu v zakonitem zakonu ali pozakonjenemu. V to vsoto se všete tudi zakonska doklada na otroke, predvidena v čl. 143 in 149 zakona o upokojitvi in ostalih državnih nameščenec civilnega reda z dne 1. julija 1923, in čl. 129 in 135 zakona o državnem prometnem osebu z dne 28. oktobra 1923.

Člen 15. Upokojevcu muslimanske veroizpovedi, ki ima več žen, pripada rodbinska draginjska doklada za eno ženo.

Člen 16. Rodbinska draginjska doklada za ženo ne pripada:

a) kadar je žena aktivna ali upokojena državna nameščenka;

b) kadar je žena v državni službi kot konkratualna uradnica, dnevničarka ali honorarna nameščenka;

c) kadar ima žena več kot 200 Din čistega mesečnega dohodka;

d) kadar živi žena ločeno zaradi zakonskih razlogov, ne glede na to, ali je ločitveni proces izvođen ali ne.

Člen 17. Rodbinske draginjske doklade za pozakonjenega otroka pripadajo od prvega dne do tistega meseca, ko je bil otrok pozakonjen.

Člen 18. 1. Kadar sta oče in mati osebna upokojevec, ali pa je eden izmed njih osebni upokojevec, drugi pa aktivni državni nameščenec, pripada pravica do rodbinske draginjske doklade za otroka očetu.

Člen 19. Kadar sta mož in žena ločeno ali na odvojenosti, pripada doklada tistemu zakoncu, ki otroka vzdržuje.

Člen 20. Če je mati osebna upokojevec, oče na svobodnem poklicu, mati nima pravice do rodbinske draginjske doklade za otroka. Razen, če je oče siromašen in nespособen za vzdrževanje.

Člen 21. Kadar sta mož in žena ločeno ali na odvojenosti, pripada doklada tistemu zakoncu, ki otroka vzdržuje.

Člen 22. Če je mati osebna upokojevec, oče na svobodnem poklicu, mati nima pravice do rodbinske draginjske doklade za otroka. Razen, če je oče siromašen in nespособen za vzdrževanje.

Člen 23. Če je mati osebna upokojevec, oče na svobodnem poklicu, mati nima pravice do rodbinske draginjske doklade za otroka. Razen, če je oče siromašen in nespособen za vzdrževanje.</

Naši kraji in ljudje

Ob desetletnici Esperantskega kluba

Živahen razvoj esperantskega gibanja v Sloveniji

Ljubljana, 4. decembra.

Ljubljanski esperantisti imajo jutri svoj veliki praznik: proslavili bodo desetletnico Esperantskega kluba. Ob 10. uri dopoldne bo v dvorani Delavske zbornice slavnostni občni zbor, pri katerem bodo navzoči tudi zastopniki drugih esperantskih društev v Jugoslaviji. Popoldne ob 15. uri bo v hotelu Mikhi prijateljski sestanek delegatov in domačih članov. Ob 20. uri zvečer pa priredijo v Delavski zbornici slavnostni večer z godbo, recitacijami, govori. Uprizorili bodo dvodejansko »Nur Esperanton ne!«, izvirno burko, ki jo je spisal slovenski esperantski pisatelj prof. Modrijan. To je spored klubskega slavnostnega programa.

Zamenhofova zvezda je zasijala že pred vojno nad našimi kraji. Spominjam se, s kakšno radovednostjo smo nekoč jemali v roke slovensko esperantsko slovnico Ljudvita Koserja. Začudo lahka slovnica zdela ideal za grške in latinske slovce; močno smo obžalovali, da se Zamenhof ni rodil že pod soncem Helade in Rima. Priporočevali so vzpodbudno anekdoto, da se je Tolstoj v treh urah naučil esperantskega jezika. Vse to se je glasilo kakor bajka, in vendar je nekaj resnice na tem: ko je pisec teh vrstic nedavno bolj po naključju zašel na neko esperantsko predavanje, je moral na svoje veliko veselje ugotoviti, da je dokaj razumljiv jezik, ki se ga ni učil niti dve uri. Zamenhofova jezikovna zmes in zmes ima torej vendarle nekaj za se: ne v dveh urah, pač pa v par mesecih se lahko naučijo esperanta, da se pogovarja s Kitajcem, ki je tudi potrošil za esperanto približno toliko časa in energije! V zvezi s tem ugovorom in pomislekom poklicnih jezikoslovcev je umetni jezik esperanto vendarle pripraven za praktično sporazumevanje med ljudmi, in sicer za eno mnogo manjšega truda in časa nego ga rabiš za znatno slabše govorjenje tujega narodnega jezika. To mu utira pot med ljudi, in Zamenhofova zvezda, vzbujajoča nade v sporazumu v jezikovnem Babilonu, postaja čedalje bolj bleščača.

V Ljubljani se je ustanovil Esperantski klub dne 3. decembra l. 1921. Za prvega predsednika je bil izvoljen g. Danilo Herkov, ki je še danes izvršni predsednik kluba, njegov delavni predsednik in uvaževan član. V začetku se je klub

moral boriti z različnimi težavami in njegova kronika navaja, da je bilo med prvimi člani kluba izredno veliko — slepecev, za katere je bil klubov funkcionar g. Bernot priredil esperantski tečaj. Do l. 1927. je vodil skoraj vse tečaje g. Herkov sam, med tem pa se je pokret tako razmahnil, da je bilo treba prirediti več ločenih tečajev. Tako je klub organiziral esperantske tečaje na srednješolske, skavtske, policijske uslužbenke, javne nameštence, grafično delavstvo, delavce in tehnične. V splošnem tečaju v šentjakovski šoli se v najnovejšem času rabi preizkušena in najbolj uspešna metoda »Ceo« (g. Jelenič).

Veliko uslug je storil ljubljanski klub vsemu esperantskemu gibanju v Sloveniji, ko je izdal slovenske učne knjige za esperanto: slovnico (po dr. Maruziju Ferdo Dobrave), slovar (prof. Tavčar) in »ključ za esperanto«. Klub prireja redne članske sestanke, ki goje esperantsko konverzacijsko, vzdržuje čitalnico in dobro nreskrbljeno knjižnico, prireja predavanja v esperantu (v zadnjem času s skiopletnimi slikami) in goji obsežne stike z jugoslovenskimi in inozemskimi esperantskimi društvi. Slednje vezi so se pokazale za prav prosojne: tako je klub obiskoval v različnih inozemskih esperantskih glasilih ilustrirane članke o Sloveniji in posebej se o Ljubljani ter vzbudil zlasti s svojim esperantskim prosojnim mestom Ljubljane v inozemstvu živahno zanimanje za naše mesto.

Ljubljanski esperantisti na ne podpirajo samo tuiske prometnih interesov, temveč širijo tudi sloves slovenske književnosti. Prof. Modrijan je »novel Askerovo« »Čašo nesmrtnosti«, prof. Rakus na Cankarjevega »Hilanca Jerneja«. Slednji prevod je mednarodna esperantska kritika posebno pohvalila. Oba objavljata v esperantu tudi izvirne sestavke. Dr. O. Reva je snovil v esperantu meteorološko razpravo, kičeno se našega podnebja in je imel z njo v mednarodnem svetu lep uspeh. Tako se esperanto tudi s te strani kaže kot dober in koristen posredovalec.

Danes vodi Esperantski klub poleg predsednika in ostalih odbornikov posebno še njegov marljiv tajnik g. Kozlevčar, ki je v izvršni službi vložil veliko svojega truda. Ljubljanskim esperantistom, ki se bližajo pod zeleno Zamenhofovo zvezdo, želimo v nadaljnjem desetletju še mnogo uspehov.

1. december na grobu dr. Žerjave

Skupina naraščajnikov Sokola I. je na narodni praznik pod vodstvom br. Prosenca obiskala grobove zaslužnih sokolskih delavcev ter prižgala svečke. Posebno se je pomudila na grobu dr. Gregorja Žerjava in soproge Milene, ki je bila podstarostinja Sokola I.

Najmočnejše banke propadajo ena za drugo!

Kako in kje morate dandanes naložiti svoj kapital, da ste zanj brez vsakih skrbi.

Vam pove

Max Pallenberg

sloviti dunajski komik v svojem prvem in sijajnem govorečem filmu, v briljantni šaligr

Dober grešnik

Partnerja: FRITZ GRÜNBAUM in HEINZ RÜHMANN

Samo še danes in jutri!

Dopolnilo Foxov zvočni tednik.

Predstave ob 4., 8. in 9^{1/2} z

Elitni kino Matica

Tel. 2124

Spomenu sestre Vide

Slovenjgradec, 4. decembra.

V tihi sobici slovenjgraške bolnice je potrkala na okno smrt in odvedla s seboj novo popotnico. Življenje je zahtevalo življenja, ki ga je mlada mati morala žrtvovati na oltar materinstva. Nihče ni pričakoval, da bo usoda tako nenadoma strela svoje in iz naše sredine iztrgala sestro Vido, ki je bila vendar še pred nekaj dnevi tako vedra med nami.

Ga. Vida Veljakova se je rodila kot hčerka učitelja g. Ivanca v prilazni goranjski metropoli, kjer je posejala nizko gimnazijo. Studije je dokončala na učiteljski v Škofji Loki in je v letu 1924 prišla na slovenjgraško meščansko šolo, na kateri je učila do svoje prerane smrti. Tako po prihodu v Slovenjgradec je posvetila vse svoje moči domačemu Sokolu in je ena izmed prvih položila svezanih prednjskih izpit. Kot načelnica je vzgajala naraščaj, deco in članice v pravem sokolskem duhu, s svojim dobrim srcem si je na mah pridobila ljubezen vseh: ljuba sestra Vida! Pred letom si je v družbi svojega moža Mira Veljaka ustvarila domačo ognjišče in pred tremi dnevi je bila življenjske svinčnice, ki sameva zdaj brez zlate mame.

Tiho in skromno je odšla od nas sestra Vida, tiho in skromno kakor je bilo vse njeno življenje. Tam v dvorani Sokolskega doma, kjer se delovala vstvarila in vzgajala, kjer se za vedno poslavljala od nas, jo pokrivajo zadnje jesenske rože. Njih lani in v onaj se prisanja na njeno mrtvo srce. Našli so jih je snovale, so za večno izbrisani iz knjižne življenja. A duh je ostal! Sledil bomo njenim sokolskim zgledom.

Na slovenjgraškem pokopališču je izkopan sveži grob. Mrzla zima ga obdaja — v neizmerni tugi klonemo nad to svežo gomilo, ki bo v soboto sprejela vase strela mlado življenje. Potrta so naša srca v tugi zaradi nedolžne usode, ki nam je ugrabila nenadoma živno sestro Vido.

J. K.

S sekiro nad svate

Ptuj, 4. decembra.

Nedavno se je vršila v hlaši Jožeta Kokota, posestnika v Jarkih, svatovska gostinja. Pozno ponoči sta se pojavila na pragu hiše delavca Hrušič Jakob in Ciril Kokot doma iz iste vasi, oborožena s sekirami. Med gosti se je nahajal tudi Josip Zeanjar iz Turškega vrha, proti kateremu je gojil Hrušič staro sovraštvo in je hotel obračunati z njim. Pretepač je stopil pred Zga-

njarja z nožem, svatje pa so sirovega mladčnika spravili pod kap. Pri zapiranjju vrat pa je prišel Hrušič z roko, v kateri je držal nož, med vrata. Prisotni so mu roko hitro priprli in ga pri tem tako dolgo tepili, da je izpuštil nož iz rok.

Ko so bili prepričani, da se je Hrušič že odstranil, so odprli vrata, pri tem pa je Hrušič nenadno udaril s sekiro in zadel Kokota Franca iz Hristovca v glavo in mu prizadel veliko rano. Kokot je takoj padel v nezavest. Udarci bi bil gotovo smrt, ako ga ne bi prestregla prisotna trgovska pomočnica Jožeta Librova iz Turškega vrha s tem, da je prišla Hrušiča za roko.

Hrušič se je po tem dogodku nekaj časa skrival, nakar se je pa sam javil pri orožnikih v Zavrču in priznal dejanje. Dejal je, da je zato udaril Kokota Franca, ker ga je ta tepel s palico. Priznal je obtožbo, da je hotel obračunati z Zeanjarjem. Tudi njegov sovražnik Ciril Kokot se je prijavil orožnikom in izpovedal, da je v času, ko sta se z Hrušičem vračala, nekdo streljal na nju in zadel njega v levo nogo blizu kolka.

Ciril Kokot se je sam podal v bolnico v Ptuj, dočim leži Kokot Franc v domači oskrbi v kritičnem stanju. Z zadevo se bo bavilo sodišče.

Nesrečni fazani

Vurberk, 4. decembra.

V revirju Vumbahu je posebno mnogo fazanov. To lovišče ima v zakupu g. dr. Bolekoslav Okolokulak, zdravnik sanatorija na Vurberku. Ze dolgi časa se je v tem revirju čulo ponoči streljanje, ki je moralo izhajati le od lovskih tatov.

V noči od 26. na 27. novembra se je zopet slišal streljanje gozdni čuvaj g. Pihler Alojz, ki je zaposlen pri grofu Herbersteinu. Takoj se je odpravil v sosedno občino Ciglenec k županu g. Jugu Alojzu. Med potjo pa je še poklical nekega posestnika. Vsi so se nato podali na zasledovanje za lovskimi tatovi. Prišli so do Drave v občini Vumbahu so zapazili čoln z desnega brega Drave. Tu so se postavili v zaselo lovskim tatovom in jih čakali, da se vrnejo.

Nekako ob pol 3. zjutraj sta se res vračala z lova brata Franc in Josip Čeh, posestnikova sinova iz Vurberga, obložena s petimi fazani, nahrbtnikom, puškama, smodnikom in šibrami. Pihler in Jug sta

Veliki vlomi po Notranjskem pred sodiščem

Mlada vlomilca obsojena skupno na pet in pol leta

Ljubljana, 4. decembra

V dvorani št. 79 justične palače je bil danes veliki sodni petek. Mali senat je najprej sodil več vlomilcev in tatov, zaključek razprav pa je popoldne tvorila večja tiskovna pravda zaradi klevete uradne osebe. Predmet daljši razpravi so v prvi vrsti tvorili drzni vlomi v Horjulu, na Bregu pri Borovnici in Rakeku. Izvršila sta jih dva mlada malopridneža, ki sta se poleti klatila po Notranjskem in se preživljala samo s tatvinami.

Specijalista za nočne vlome v trgovine, prava kriminalna tipa sta 24-letna Tone Čadež, doma z Verda pri Vrhniki, mojster v svoji stroki, ki bo prihodnje leto slavil že 10-letnico svojega nečednega posla, in Jože Centa iz Zelimelja. Oba krepka in zastavna fanta mrzita pošteno delo. Poleti so bili v kratkem presledku izvršili trije večji vlomi. Vsi na povsem enak način tako, da je ponoči vlomilec s tovarom odtrgal s kolom železniški okenski križ, razbil šipo, odprl nato okno, se spazil v notranjost trgovine in se nato polastil bogatost plena.

Ponoči 24. julija je bilo vlomljeno v Kmetijsko konzumno društvo v Horjulu. Prodajalna je bila do malega raznotrana in izropana. Vlom so opazili okoli 5. zjutraj. Takoj o tem obveščeni orožniki so skušali izslediti zločince. Pozvan je bil v Horjul tudi policijski nadzornik g. Podobnik s policijskim psom. Sledovi so kazali, da sta bila pri vladu udeležena dva drzna zločince, ki sta s seboj odnesla nad 150 m suknja in drugega blaga v cenilni vrednosti 16.845 Din. Ze 4 dni pozneje je stražnik v Ljubljani okoli 22. ustavil dva neznanca, od katerih je eden nosil večji zavoj. Enega je legitimiral, ko pa je hotel še drugega, sta pobegnila, a na mestu pustila zavoj, v katerem je bilo več metrov suknja.

To blago je danes pri razpravi poslovedja Fran Lončar spoznal za last konzuma v Horjulu. Se večji vlom sta vlomilca izvršila v trgovino Srečka Kobija na Bregu pri Borovnici. Odnosla sta mnogo manufakture, cigarete in drugih stvari v skupni vrednosti okoli 23.000 Din. Nekaj blaga so potem dobili. Ponoči 26. avgusta sta se vlomilca pojavila na Rakeku, kjer sta vdrila v gostilno Janka Mlakarja. Temu sta odnesla 100 kg težko registrirno blagajno, pobrala sta mu nad 500 Din raznega drobiža in nekaj obleke. Rakovski orožniki so takoj drugi dan napravili pogon za obema vlomilcema. Prijeli so ju v Ivanjem selu, kjer sta se v neki tamošnji gostilni brezskrbno krepčala in plačala večjo ceno s samimi novčiči po 25 par.

Tone Čadež in Jože Centa sta pred sodniki danes krivdo le deloma priznala. Priznala sta oba vlom pri Kobiju in na Rakeku, dočim je Čadež zanikal, da bi bil udeležen pri poslu v Horjulu, nasprotno je Centa to indirektno priznal. Obsojena sta bila: Tone Čadež na 3 leta robije, v izgubo častnih državljskih pravic za 3 leta in po kazni bo še dve leti pridržan v očuvnem zavodu kot tuji imovini zelo opasen človek, njegov pajdaš Jože Centa pa na dve in pol leta robije ter v izgubo častnih državljskih pravic za dve leti. Oba sta kazen brez pridržka sprejela.

Priprave Jadranske straže

Tradicionalni veliki ples Jadranske straže v slovenskih narodnih nošah se bo vršil v Ljubljani v prostorih hotela Union dne 9. januarja 1932. Čisti dobiček je namenjen za poseben nacionalni fond za naše Jadransko morje in primorje.

S pripravami za to prireditev se je že pričelo. Obširni damski komite pod vodstvom ga. Pirkmajerjeve, soproge pomočnika bana in predsednika Oblastnega odbora Jadranske straže, je na svoji širši seji dne 30. novembra izgotovil podrobnejši program za prireditev, ki bo imela izrazit slovenski značaj. Nastopile bodo pestre skupine raznih slovenskih narodnih noš. Nekateri od teh bodo izvajale tipične nacionalne plesne krajev, ki jih bodo predstavljale.

Posebnost letošnje prireditve bo izredno bogat srečlov, za katerega so že pripevali predvsem naši umetniki. Slikarji in kiparji, svoje umotvore, dalje pa tudi razni pridobitni in drugo sloji prav lepe dobrote. Način igranja bo pa tak, da bo vsakemu najčim, da za mal denar zadene kaj lepega. Pripravljajo se tudi še razna druga presenečenja tako glede dekoracije, kakor tudi glede posameznih točk programa.

Vse dosedanje prireditve naše Jadranske straže so pokazale, da uživa Jadranska straža v vseh naših slojih izredno priljubljenost. Zlasti se je obnesla ideja gojitve naših in drugih slovenskih narodnih noš kar se iznopolnjuje in stopnjuje od leta do leta. Zato je razumljivo, da vlada že sedaj za to prireditev največje zanimanje in da je pričakovati, da bo obisk zopet na taki višini, kakor lani.

Oni, ki žele pojasniti glede sodelovanja

Krvno, kožno in živčno bolni dosežejo z uporabo naravne »Franz Josefove« grednice urejeno prebavo. Specijalni zdravilniki silnega slovesa spričujejo. da so z učinkom staro preizkušene »Franz Josefove« vode zadovoljni v vsakem oziru. »Franz Josefova« grednica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerij-skih trgovinah.

Pride! Sijajna šalo-igra! Zopet se bo smejala vsa Ljubljana, ko bo gledala

Kako je lepo, šarmantno in srčkano dekle spreobrnilo najbolj zagrizenega sovražnika žensk

PRIDE! PRIDE!

Elitni kino Matica

fazane in drugo tatovom odvzela in zadelo javila lastniku lovišča g. Okolokulaku in orožniku.

Če praznovata tatvino, češ, da sta fazane lovila za dom, kjer bi jih pojedla družina. Brata Čeha se bosta morala zagovarjati pred sodiščem.

Važen mejnik v boju proti jetiki

Dva meseca protituberkuloznega dispanzerja v Ljubljani

Ljubljana, 4. novembra.

Tiho, brez vsake oficijelne otvoritve, je prišel pred dvema mesecema z delom protituberkulozni dispanzer. Osrednje protituberkulozne lige v Ljubljani, saj res ne spada v program lige slavnostni banket, temveč bolj proti najhujši morilki našega naroda — jetiki. Trdo delo čaka ligo, da zmaga ga bo, če bo vsa javnost podprla njeno stremiljenje.

Protituberkulozni dispanzer je zavod, ki ima namen zajeti vedno bolj se širijo val jetike. Nabeležu mu zdravnik specijalist dr. Predan, ki ima za pomočnico izveščano zaščitno sestro. Kako vsi dispanzer svojo vzvišeno in obče koristno nalogo, ki obstoja v glavnem v preprečitvi širjenja jetike? Izsleduje bolnike, jih izloča v rodbinskih samih, v koškar dopuščajo to njihove stanovanjske razmere ali pa jih pošilja v posebne zavode. Zdravnik pregleduje in poučuje bolnike in njihove članice, v prav posebnih primerih jih pa tudi ambulantno zdravi. Dispanzer podpira simpatične bolnike in njih rodbine s hrano, perilom in s sredstvi za obnovo pred okuženjem. Dojenje in male otroke iz jetičnih rodbin dovaja otroškemu dispanzerju Zdravstvena doma.

Posvetovanja, pomoči in morebitnega posebnega zdravljenja so deležni le siromašni varovanci, ki se izkazuje s predpisanim ubožnim spričevalom ali pa z nakazilom uradnega zdravnika za ubožno, odnošen z nakazilom javne socialno-zdravstvene ustanove. Vsi ostali bolniki pridejo na posvet, a nimajo pravice za zdravljenje. Bolnike pošiljajo dispanzerju uradni

in zasebni zdravniki, prigrasiti se pa morejo tudi sami. Zaščitna sestra poseja bolnike po hišah in rodbinah, ugotavlja tam zdravstvene in socialne razmere, daje pojasnila in dovaja izsledene bolnike dispanzerju. V hiše prihaja kot prijateljica in pomočnica. Če želijo bolniki sprejeti v zaščitno dispanzerja, se mora dati preiskati po dispanzerskem zdravniku. Seboj mora prinesiti izmeček. Po potrebi izvede dispanzer rentgenološko in krvno preiskavo, kakor tudi kožno preizkušnjo jetike.

V prvih dveh mesecih obstoja dispanzerja je bilo preiskanih 156 oseb, ki so jih poslale šole, šolska poliklinika, mestni zdravstveni urad in Okrožni urad za varovanje delavcev. Poleg preiskave in nasvetov so bili v novembru najpogostejši deležni tudi 39 litrov mleka in 22 kilogramov kruha. Da se je dispanzer sploh mogel otvoriti, je glavna zasluga pokretnika lige OUZDA, katerega ravnatelj g. dr. Jože Bohinjec je tudi predsednik Osrednje protituberkulozne lige v Ljubljani. Urad je dal brezplačno za nekaj ur na teden šču dispanzerja dr. Predanu na razpolago vse svoje laboratorije z rentgenovim aparatom vred.

Ze prva dva meseca delovanja dispanzerja sta pokazala, kako krvavo potrebna je za Ljubljano ta ustanova, saj je razkrila vso žalostno sliko zanemarjanja jetičnih bolnikov. V raznih zavodih je dognala tako nezdružne razmere, da kar kričijo po temeljitem čiščenju. Delo protituberkuloznega dispanzerja bo rodilo obilen sad ne le v boju proti jetiki, temveč v zdravstveni vzgoji širokih ljudskih plasti sploh.

Konec barak pri glavnem kolodvoru

Zavetišče sumljivih elementov — Kaj vse je dognala policija

Ljubljana, 4. decembra.

Mestni magistrat je že ponovno zaprosil policijsko upravo, da temeljiteje razčisti in perustirita življenje v tako zvanih ruskih barakah na vogalu Resljeve ceste in ob Masarykovi cesti. V barakah, ki stojijo tam še od evetovne vojne, je vladalo vsa leta po vojni skrajno pisano življenje, saj so se natepli vanje najrazličnejši elementi. Prvotno je domovalo tamkaj največ ruskih emigrantov, nekateri s svojimi družinami, od tod tudi me »ruske barake«, pozneje pa so se mnoge emigrantske družine izselile v druge kraje po državi, ali si našle, ko je ponehala njihova stanovanjska kriza, dostojna stanovanja. Zadnja leta so postale te barake zatočišče vseh mogočih individuev, zlasti pa se je tam razpasla tajna prostitucija.

Poleg takih gostov, ki so prihajali in odhajali, je bilo tamkaj stalno naseljenih 35 strank, med temi še nekaj ruskih parov, ki pa so bili poročeni samo nekateri, dočim so drugi živeli z Rusinjami v konkubitatu. Večino prebivalstva pa so tvorili v zadnjem času naši ljudje, ki so vzeli k sebi razne napol zgubljene ženske ter živeli čudno življenje. Ni rečeno s tem, da so bili vsi prebivalci ruskih barak nepoštenjakoviči, vendar je dosti primerov, da so se našli pari, ki so zaboženi v kriminalni razvzdinci in je bil on kaznovan zaradi raznih tatvin in drugih prestopkov do 15 krat, ona pa zaradi raznih drugih grehov tudi do desetkrat. V nekaterih barakah so se ponoči, a včasih tudi čez dan vršile orgije, ki jim je drugoval v veliki meri alkohol, čemur so sledile najrazličnejše bolezni, trenutno pa razni ekscesi.

Mestna občina namerava sedaj barake podreti, za kar je tudi res že skrajni čas. Pogled na tisti veliki kup ruševine, ki se kaže tamkaj v vsej svoji goloti, napravi mučen vtis že na Ljubljancema samega, za

tujca pa, ki stori prvi korak s kolodvora v mesto in se ozre na levo gor proti barakarski podrtiji, mora biti ta prvi vtis naravnost porazen. Policija se je spravi v zadnjih dneh energično na delo, da spravi te stanovalce barak drugam. Zaslišala in pregledala je vse stanovalce. Njih 21, niso pristojni v Ljubljano in nimajo posla, je odpravila v njih domovinsko občino. Veliko žensk, ki jih je pregledal policijski zdravnik, je moralo v bolnico; drugi pa, ki so zdravi ter imajo nameštence v Ljubljani, a žive v konkubitatu, se bodo morali ali ločiti ali pa poročiti, slednje zlasti tak, ki imajo tudi otroke. Tudi ruski pari, ki žive že po več let v skupnem gospodinjstvu, so večinoma obljubili, da se bodo poročili, to pa šele po pravoslavnih božičnih praznikih, kajti po pravoslavni obredih poroka v adventu ni dovoljena. S tem, da je posegla policija vmes tudi v to leglo nemoralnosti, boleznij in sploh skrajno težkih razmer, je seveda olajšala posledice mestni občini, ki bo zdaj za preostale lahko preskrbela dostojnejša stanovanja.

V smrt zaradi nesrečne ljubezni

Maribor, 4. decembra.

Mlada Genovefa N. na Pobrežju je imela nesrečo v ljubezni, kar jo je tako potrla, da je obupala nad svojim življenjem. Izpila je večjo količino octove kisline in se je kmalu onesvestila. Hropečo v hudih boječih so jo našli domači in poklicali reševalno postajo, ki je mlado nesrečnico prepeljala v bolnišnico, kjer so ji poizkusili rešiti življenje. Ponočne se je pnočno zvenelo nenadno poslabšalo in je mlada obupanka umrla.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Miklavževa in Božična izbora

za gospode:

Trenchoti, suknje, obleke in modne potrebnosti

za dame:

Prekrasne večerne in dnevne toalete ter plašči izredne lepote šika.

Fran Lukič, Stritarjeva ul.

Domače vesti

• Službeni list dravske banovine objavil je 76 številki: zakon o obrtnih, pravilnik za izvrševanje zakona o zatiranju rastlinskih bolezni in škodljivcev, pravilnik o proizvodnji, uvozu in prometu s sredstvi, za zatiranje škodljivcev in bolezni, odločbo o izpremembi poštne in brzojavne pristojbine in razglas o prenosu priobčevanja službenih objav na »Službeni list«.

• Iz sodne pisarniške službe. Premoščena sta sodna pisarniška oficijanta Jakob Dobrava iz Radovljice in Slovenjgradec in Fran Čreslovski iz Slovenjgradca v Ptuj.

• Poroka. V Ljubljani sta se poročila 3. t. m. s. Anton Podgoršek, ravnatelj Trgovskega bolnišnice in podpornega društva in g. Marica Zupanova iz Dovelje-Mojstrane. Naše čestitke!

• Vodnik po Jugoslaviji. Prejeli smo: Delo za »Vodnik po Jugoslaviji« napreduje tako, da se bo ta velkopotna narodna propagandna pravčasno uresničila. Prizadeži krogi pa tudi vsestransko podpirajo to patriotsko akcijo. »Vodnik po Jugoslaviji« ima v prvi vrsti namen pokazati doma in v tujini, kakšna je Jugoslavija, da tako okrepi narodno samozavest in pravilno informira inozemstvo. Daljnja svrha je, da pripomore k novim trgovinskim stikom in da dvigne tujski promet in s tem izboljša trgovinsko bilanco. Jugoslavija bo prva država, ki bo brezplačno izročala »Vodnik po Jugoslaviji« potnikom, ki bodo prihajali iz inozemstva z direktnimi vlaki, kar predstavlja akt vladnosti, ki gotovo ne bo zgrešil svojega učinka. Poskrbljeno bo za to, da bo »Vodnik po Jugoslaviji« čim bolj razširjen doma in v inozemstvu. To je bila vsakakor izvrstna ideja »Putnika« d. d. in tiskovnega urada ministrskega predsedstva. Pričakovati je, da bo uspeh popoln.

• Gradba šolskih poslopij v Prekmurju. V zadnjem času se v Prekmurju precej grade nove šole. Tako je bila zgrajena šola v Gornji Lendavi, druga pa se gradi v Adrijancih. Gradba šole v Adrijancih bo stala približno 750.000 dinarjev. Prebivalstvo pri gradbenih delih brezplačno sodeluje.

• Polovična vožnja je dovoljena z odlokom M. S. Br. 30.814-31 vsem udeležencem običnega zbora Zveze bojevnikov v Ljubljani, ki se bo vršil 3. t. m. ob 9. dopoldne v hotelu »Miklič«. Velja za vse vlake razen S. O. S. od 6. do 10. decembra t. l. od vseh nosilci v dravski banovini.

• Nova knjiga o smučanju. G. Robert Kump je izdal samizdsko zanimivo knjigo o smučanju, ki bo, kakor pravi avtor, nudila jasnejšo predstavo o skrivnostih smučarske tehnike onim, ki nimajo prilike, da bi se mogli pod dobrim vodstvom smoteno izuriti v smučanju. Knjiga je torej v prvi vrsti namenjena začetnikom, vendar pa bo tudi že izurjenim smučarjem prav dober pripomoček. Razdeljena je v 4 poglavja: oprema, terensko smučanje, hitrostni koraki in skoki. Besedilo je opremljeno z jasnimi in razumljivimi risbami, ki nazorno prikazujejo razne smučarske gibe. — Knjiga, ki jo toplo priporočamo, se dobi za ceno 30 Din. v knjigarnah in v sportni trgovini Alpina na Masarykovi cesti.

• Vremenska poročila za dežele. Mrzli val pogoltna s severa pritiska v naše kraje. Včeraj je temperatura padla še za 2 do 3 stopinje. Bilo je pretežno močno oblačno. V kočevskih in sosednjih krajih je zapadel sneg tako visoko, da se ceste ugodno za sni. Vremensko stanje je bilo večer jutraj naslednje: Boh. Bistrica —7 C, oblačno, snega 25 cm; Kranjska gora —7 C, oblačno, snega 35 cm; Jesenice —7 C, oblačno; Trzin —6 C, snega 15 cm; Kamnik —4 C, oblačno; Maribor —6 C, oblačno; Dravograd —7 C, oblačno, snega 2 cm; Ljutomer —4 C, oblačno; Celje —3 C, oblačno; Brežice —6 C, oblačno; St. Janž na Dolenskem —4 C, oblačno; Novomesto —2 C, oblačno; Kočevje —6 C, oblačno in Rakek —5 C, oblačno.

• Sestanek arheologov v Kninu. Na inicijativno banke uprave v Zagrebu se bo vršil 10. t. m. v Kninu redni sestanek kuratorjev muzejev za starine iz savske in primorske banovine.

• Novi grobovi. V visoki starosti 84 let je preminila v Mariboru ga. Marija Domitljeva, rojena Lavrenčičeva, vdova po trgovcu in posestniku. Blagopokojnica je mati inž. Domicija. Pogreb dobre žene bo jutri ob pol 16. na pokopnem pokopališču. — V splošni bolnišnici v Mariboru je umrla zasebnica ga. Roza Kotnikova, stara 79 let. — V Radvanju je izdihnila 78-letna ga. Ivana Erveševa. Pogreb bo v nedeljo na radvanjskem pokopališču. — Mizarja g. Lešnika v Mariboru je umrla 5-letna hčerka Marija. — V Ljubljani je preminil g. Miroslav Heren, kontrolor državnih železnic. Pogreb bo v nedeljo ob 14. iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu. — Danje je umrl v Ljubljani g. Matko Korenčan, uradnik državnih železnic. Pogreb pokojnika bo v nedeljo ob 16. iz

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani

Številke za značilna pomenila: 1 čas opazovanja, 2 stanje barometra, 3 temperatura 4 relativna vlaga v %, 5 smer in brzina vetra 6 oblačnost 1-10 7 vrsta padavine 8 padavine v mm 9 Temperatura prve številke pomenijo najvišjo drugo najnižjo

4. decembra 1931.

Ljubljana 7. 766.0. —4.0. 90. E1. 10. —
Zagreb 7. 765.9. —4.8. 89. W1. 10. —
Beograd 7. 767.3. —6.6. 78. E6. 9. —
Sarajevo 7. 769.0. —8.3. 94. tih. 0. —
Skopje 7. 773.5. —11.7. 96. tih. 0. —
Kumbar 7. 765.6. 7.8. 86. tih. 10. —
Split 7. 764.6. 5.2. 66. NE4. 10. —
Ljubljana —0.6. —4.2; Zagreb —2.7.
—5.3; Beograd —3.3. —5.1; Sarajevo —4.6.
—9.0. Skopje —11.7.

Sončne vzhaja ob 7.21. zahaja ob 16.18.
Luna vzhaja ob 1.3, zahaja ob 18.18.

biše žalosti v Topniški ulici 12. — Včeraj je preminila v Novem mestu ga. Marija Ogoreutzova, rojena Seifertova, v visoki starosti 83 let. Blagopokojnica je mati d. žavnega tožitelja g. dr. Ogoreutza v Ljubljani. Pogreb splošno spoštovane pokojnice bo v nedeljo ob 16. na mestno pokopališče. — Pokojnikom blag spomin. žalujočim naše sožalje!

• Društvo medicincev v Ljubljani priredi 12 t. m. IX. elitni medicinski ples v Narodnem domu v Kranju. Cisti dobiček je namenjen za izpolnitev strokovne knjižnice Vstop le proti vabilu; reklamacije se sprejemajo pri vratarju na univerzi in pri blazinah na dan preditve

Zvočni kino Idea

LIANE HAID

v senzacionalnem cirkusnem zvočnem filmu

V senci maneže

Liane Haid

Trude Berliner — Walter Rilla
Vsi posnetki so delani v berlinskem cirkusu Busch

Premiera ob 4., pol 6., pol 8. in 9. zvečer

• »Koledar Družbe sv. Cirila in Metod« za l. 1932 je pravkar izšel. Poleg običajne koledarske vsebine in najnovejših dolocih o poštnih pristojbinah ima obilno vsebino o narodno obrambnem delu. Dalje prinaša dve pesmi Lamutove Mare. Zelo poučni so članki: »Naša meja pastorka«, »Kako je Schulverein deloval na slovenskem štajerskem«, it. »O šolstvu v Julijski Krajini«. Zelo tragično sliko iz življenja našega človeka »Zadnje dejanje Petra Petranca« je pričel Ksaver Meško. Koledar prinaša v skromnih vrsticah življenjske vsebine od letom umirlih družinskih prijateljev. Na čelu pa se spominja z daljšim spisom blagopokojnega g. Aleksandra Hudovernika, predsednika CMD. Društveni vestnik priloženo poročilo 42. glavne skupščine v Laškem. dalje bilanco za leto 1930., seznam pokroviteljev in kamnarjev in pregled podružničnih donekov za leto 1930. Posebno opozarjamo na navodila vsem podružnicam. Koledar se dobi v pisarni CMD in stane 15 Din. Naj ne bo nikogar, ki bo koledar po pošti prejel, da bi ga ne obdržal.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. Franjo Gruđen

SE JE PRESELIL V BEOGRAD

Pašićeva ul. 7/1

(zraven Terazij) in ordinira od 9. do 12. in od 3. do 6. ure. 15211

• Glavo mu je odtrgalo. Te dni je iz Otočca prišel k svoji komandi v Gospi vojak Nikola Mraović, po rodu iz Petrinje, ki bi v nekaj dneh imel odslužiti svoj vojaški rok. Zadnji dan pred odhodom domov je bil še komandiran na stražo pri železniškem mostu v Ričah na Voljni je na vsaki postaji pogledal skozi okno, če ni že prišel na določen kraj. Tako tudi blizu kraja Ričice. Nagnil pa se je malo preveč iz vagona in treščil z glavo s tako silo ob mostno železno konstrukcijo, da se mu je glava odtrgala od trupla.

• Nagla smrt v vlakcu. V četrtek je umrla v vlakcu, ki je vozil v Zagreb, 37-letna Marija Gablerjeva iz Grubišnega polja, ki je bila v spremstvu svojega moža na poti v zagrebško bolnico.

• Požar pri šolanju. V sredo proti pol 18. je nastal na nepojasnjen način ogenj pri posestniku Ivanu Lužniku, po domače Spicu, na Lomu. Gospodarsko poslopje je popolnoma pogorelo. Značna škoda je zavarovalnino le delno krita.

• K umoru v Jablovcih nam pišejo, da je bila aretirana zaradi suma soudeležbe pri umoru Dravenska Matevževa tudi 21-letna Marija Klanečnikova, ki je bila privedena v otujske sodne zapore. Orožniki so našli pri hišni preiskavi okrvavljeno bluzo in prenosnik. Kdo je pokolnemo Dravensku odbil nos in levo lice, še vedno ni jasno. Smrtne to še vedno očitno zanika.

• Ne sme v krčmo. Okrajno sodišče v Murski Soboti je prenovčevalo Josipu Horvatu, posestniku v Kuršančih, za dobo dveh let zahajanje v krčme.

SMUČARJI!
SPORTNIKI!

Predne se odločite za nakup smučk, palic, vezil itd. zahtevajte brezplačni čimkospornik od tvrdke

IVAN SAVNIK
Kranj

Cene brezkonkurenčne!

u. — Za rajnega goriškega nadškofa dr. Sedeja se bo darovala av. maša to nedeljo ob 9 v kapeli slovenske narodne cerkve na Gosposvetski cesti št. 9.

u. — Sentjakovski gledališki oder vprizori v nedeljo in ponedeljek ob 20.15 sijajno veselogra »Igra v gradu«, ki je imela pri premijeri tako lep uspeh. — Predprodaja vstopnic v trgovini g. Miloša Karničnika na Starem trgu in pol ure pred pričetkom predstave. Rezervirane vstopnice je dvigniti najpozneje ob pol 20., sicer se bodo prodale drugam!

u. — Na običnem zboru Akademikega kluba elektrotehnikov je bil izvoljen za študijsko leto 1931-32 naslednji odbor: predsednik Avdin France, podpredsednik Andrej Leopold, tajnik Milavec France, blagajnik Krusar Jože, knjižničar I. Adanič Milan, knjižničar II. Schusterschitz Adolf, arhivar Slapšak Stane, zapisničarica Stoga Anita, revizorja strekelj Vladimir in Klemenec Božidar, delegata v ADJT Črnog Adolf in Ječič Danilo.

u. — Klub esperantistov v Ljubljani vabi občinstvo in esperantiste k proslavi svojih 10-letnice, ki bo v nedeljo 6. t. m. v dvorani Delavske zbornice. Ob 12. dopoldne bo slavnostni občni zbor, ob 12. do 18. bo v dvorani esperantska razstava, zvečer ob 20. pa istotam zabavni večer.

u. — Danes dijaška predstava alpinskega filma Durnitzer ob 14.30 v kinu »Ljubljanski dvor«. Vstopnice se dobe v predprodaji ob 15. do 21. ure. (Telefon 2730).

u. — SO Preporod je na svojem VI. običnem zboru izvolil naslednji odbor: predsednik Kocijančič Boris, podpredsednik France Kovič, tajnik I. Megušar Maks, tajnik II. Frantar Svetozar, blagajnik Tomazič Milo, arhivar Sartory Boris in odbornik Dobrič Nikola. Revizorji: dr. Zajec Marjan, Polde Rupnik in Hinko Fadiga.

u. — Sokol Vič priredi na praznik 3. t. m. svečano akademijo kot nadaljevanje prvodecembrske sokolske slavnosti. Popoldne ob pol 5 bo gostovalo lutkovno gledališče Sokola iz Zgornje Šiške in uvozili vrlozgodno igrano »Prebujenec«. Na to predstavo, ki bo na Viču prvič v vrste, opozarjamo članstvo in prijatelje, starše in šolske kroge, da pošljejo v gledališče deco, kateri je predstava predvsem namenjena. Zvečer ob 20. pa nastopijo orkester, pevski zbor, telovadni oddelki in dramski odsek s pestrim sporedom.

u. — Posnemanja vredni primer. G. Golob Matija, uslužbenec drž. železnice, je dobral krajevemu odboru Udruga vojnih invalidov v Ljubljani za vojne stene in invalide 500 Din. Krajevni odbor UVI se mu za velikodušno dar najiskrenejše zahvaljuje z željo, da bi našel mnogo posnemovalcev.

u. — Narodno železničarsko glasbeno društvo »Sloga« priredi drevi dva Miklavževa večera, in sicer ob 17. za malčke in ob 20. za odrasle. Darila se sprejemajo od 12. do 15. v društveni glasbeni dvorani. Priďte!

u. — Akademija maturantov TSŠ se bo vršila v ponedeljek 7. t. m. v Trgovskem domu. Po akademiji ples. Igra Sonny-boy jazz. Začetek ob 20. uri. Občinstvo najvljudneje vabimo!

u. — JAD Triglav, jutri ob pol 20. v salanu gostilne Mencinger na Šmartinski cesti triglavskega družabni večer. Ob tej priliki bo prvič nastopil novoustanovljeni društveni jazz-orkester in pevski krožek. Gospodje starešine in aktivni člani vljudno vabljeno. — Odbor.

u. — Akademsko legitimacijo je izgubil Matko Peško, štud. mom. Najdite! naj jo proti nagradi odda v Akademskem kolegiju.

u. — Plesna vaja maturantov TSŠ bo danes ob 16.30 v dvorani tehniške srednje šole v Aškerčevi ulici. Vodi plesni mojster g. Jenko. Začetniški točno!

u. — Čajanka ZO Preporoda. Drevi bo v Trgovskem domu Preporodova čajanka z zelo pestrim sporedom. Ples ob steklenicah! Tekme! Buffet! Igra »Odeon-jazz«. Začetek točno ob 20. Vljudno vabljeno!

u. — Sokol na Viču vabi na Miklavžev večer drevi v Sokolskem domu. Ob pol 18. za deco, ob 20. pa za odrasle. Zvečer po obdaritvi ples. Darila se sprejemajo danes od 14 dalje v knjižnici.

u. — Miklavž pride danes zvečer v gostilno Kolezijo ob 7. uri.

u. — Miklavž na Taboru. Danes se bo vršilo Miklavževanje Sokola I na Taboru, ob pol 16 za otroke s primernim sporedom ob 20 pa za odrasle s plesom. Darila se sprejemajo danes od 10. dopoldne do 20. na Taboru, vhod nasproti vojašnice.

u. — Miklavžev večer priredi podružnica Svobode v šiški za otroke drevi ob 19., za odrasle pa ob 20. v dvorani Zadrznega doma v Šiški.

u. — Miklavžev večer priredi Sokolsko društvo Ljubljana IV drevi v veliki dvorani Mestnega doma za mladino točno ob pol 18 s predigro »Miklavž prihaja« in obdaritvi Vstopnice ne bo. Za odrasle bo ob 20 obdaritev, nato prosta zabava in ples. Igrala bo vojaška godba 40 pešpolka. Vstopnina za osebo 5 Din. Darila se sprejemajo danes od 14. do 17. v društveni pisarni na vojaškem strelišču in od 17. do 20. v Mestnem domu. Zahvalo! Uprava.

u. — Miklavžev večer SK Hribe. Miklavževim plesom priredi v ponedeljek 7. t. m. v areni Narodnega doma brez dvoma dosege svoj visek Velika popularnost prijavila skuh plesnih prireditev bo privabila v areno gotovo rekordno število članov, klubovih prijateljev, drukarjev in kibicev ter vseh prijateljev vselega raznočlenja in neprislilne zabave. Ker je število prijateljev ljubljanskih plesnih zabav danes že ogromno smo iz bojazni, da ne bi kosarili prezrili, opustili osebna vabila. Vabljeno sta vsi, ki želijo par ur pozabiti na vsakdanje težave in skrb! V ponedeljek zvečer torej vsi v areno! Darila se sprejemajo v ponedeljek ob 15 dalje v areni. Vhod v Blewelsve ceste.

u. — V splošno bolnico so včeraj prišli 21 letnega krovčeka pomočnika Viktorja Rijavca, stanujočega v Koseškoga

Suknje in obleke

kupite dobro in poceni v tovarni oblek

STERMECKI, Celje
št. 20 a

Ilustrovani cenik in vzorci zastoj!

ulici 30. Padel je bil s stopnic in se občutno poškodoval na glavi in po životu. Dalje je bil sprejet 17 letni posestnikov sin Janez Zupančič iz Dobriča, ki ga je ponoči neki fant s kolom treščil po glavi. Prebil mu je lobanjo.

u. — Razne tavnine. Ivan Cizelj je postavil popoldne za trenutek svoje kolo v vožo Delavske zbornice, pri katerem pa si je kmalu dal opravo neznan zmkavt, ki mu je ukradel 100 Din vredno dinamno svetilko. Elza Tomazičeva na Domobranci cesti 25 je sušila v četrtek popoldne na domačem dvorišču perilo. Prišel je na dvorišče tat in ji popolnoma neopazeno odnesel razne kose v vrednosti 200 Din. Natakarcia Marija Močnikova, uslužbenica pri Martincu v Zgornji Šiški, je stregla presnočnjum nekim veseljakom, ki so se poslovlili okrog 23. ure. Kmalu po njihovem odhodu pa je ugotovila, da ji je zmanjkala velika steklenica z žganjem.

u. — Zopet tatvina dragega prstana. Soproga trgovca z vinom Sonja Radoničeva, stanujoča na Stari poti 9, je že pred dnevi pogrešila izredno lep prstan s 5 briljanti, vreden 3000 Din. Vedela je sicer, da ga je izmaknila njena bivša služkinja Marija C., mislila pa je, da se bo služkinja vrnila ter prinesla ukradeni prstan nazaj, zaradi česar tatvino ni takoj prijavila. Ker pa se služkinja je ni hotela vrniti in je oskodbavanka zvedela, da se potepa brez posla po Ljubljani, je tatvino naznanila na policiji in tatice zasledujejo varnostni organi.

u. — Obleko so mu odnesli. Ko je prišel kovaški pomočnik Josip Grmovnik iz Zgornje Šiške 125 prednočnim v svojo sobo nad delavnico, je opazil, da so vrata odklenjena, ključavnica pa pokvarjena. Stvar se mu je takoj videla sumljiva in res je kmalu ugotovil, da mu je tat odnesel za 600 Din obleko in še nekaj drugih predmetov.

u. — Še konje krajevo. V Ljubljani niso na delu samo tatovi koles, ne, lopovi se lotevajo tudi živega blaga. Na vrsto prihajajo kokoši, zajci in počasi tudi konji. Včeraj ponoči se je vtihoval pri v hlev trgovca Trdine v Razlagovi ulici 4 in odvedel s seboj lepega vranca. Zajahal je in zapodil proti Prulam, kjer ga je opazil stražnik, ki pa tatu zaradi oddaljenosti in naglice ni mogel pobarati, kako in kaj. Šlod je šla proti Jugu, kjer so res dopoldne našli konja, vsega premaraznega in utrujenega v neki grapi. Tat se je najbrž prestrašil kakih ljudi, pustil konja v nemar, sam pa neznan kam pobegnil.

u. — Originalna sleparija s cerezinom. Pred meseci se je zgledal pri Čebelarskem društvu v Ljubljani neki hrvaško govoreč moški, ki je ponujal društvu v nakup lep vosek po 26 Din kg. Društvu je cena voseku ugajala in je naročilo večjo množico. Prodajalec je dobil takoj po dobavi blaga na roko čez 2000 Din, dočim so mu obljubili ostanek izplačati pozneje. V skladišču pa je vosek čez čas začel zgubljati vonj in se mu je tudi barva spremenila. To je postalo funkcionalnem društvu sumljivo in so kmalu dognali, da ne gre za pravi vosek, marveč za cerezin, nekako gmoto, ki se pridobiva tudi iz posebne zemlje. O tej gmoti je znano, da jo je treba na svoj način predelati in dobi popolnoma videz voska in tudi enak vonj. Te dni pa se je zgledal v Ljubljani zopet nek tak prodajalec voseka, ki ga je tudi ponudil v nakup Čebelarскому društvu, a ga je kaj kmalu aretirali detektiv K. Ker cerezin nima skoro nikake vrednosti, gre v tem primeru za prav drzen poskus sleparije. Prvi slepar je bil neki Bogatin Mihajlovič, ki so ga tudi že prišli, v drugem primeru pa je skušal enako priti do denarja neki Dragotin A., ki seve trdi, da ni vedel, da gre za cerezin, marveč za pravi vosek, ter ga je v Ljubljano poslal baše Mihajlovič sam. Mihajlovič kakor Dragotin se bosta morala zagovarjati pred sodiščem.

u. — Ribana perilo, batistino in svilen, ima v krasni izbiri Sterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

u. — Kavarna »Viadukta« odprta danes do 4. zjutraj.

u. — Srajce, sportne in modne, kravate in Jaegerovo perilo kupite zadovoljivo pri Sterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

Iz Maribora

u. — Zgodovinsko društvo v Mariboru bo imelo redni občni zbor v torek 8. t. m. ob 10. dopoldne v dvorani mestnega muzeja v Ptuj. Dnevni red: predavanje konservatorja dr. Steleta o ptujskih freskah, zapisnik zadnjega običnega zbora, poročila odbornikov, članarina za l. 1932, poročilo pregledovalcev računov in sinčajnosti. Člani vabljeno!

u. — Lutkovno gledališče Sokola Maribor matica priredi v Narodnem domu 7. t. m. ob 16 predstavo »Sv. Miklavž«. Igra bo do ponovit 8. t. m. ob 15.

u. — Krajevni odbor Rdečega križa v Studenčih pri Mariboru priredi v nedeljo ob 15. v sporedevih gostinskih prostorih Miklavžev večer. Obdarovana bo vsa šola obiskujoča deca, najrevnejša pa še posebej z obleko, perilom ali obvalom. Po Miklavževi obdaritvi bo vstopnino prost zabavni večer S čistim občinstvom bo odbor za božične darilke obdaril z živili najbednejše občane. Vabimo.

SOKOL II MIKLAVŽEV PLES

V KAZINI DANES OB 20. URI

15152

SOKOL ŠIŠKA MIKLAVŽEV PLES

V HOTELU »RELEVUE«

danes ob 20. uri.

15166

KLOBUKE

10511

v najrazličnejših modnih barvah in oblikah, razne sportne klobuke ter sportne in zimske čepice dobite v veliki izbiri pri

MIRKO BOGATAJ

specialna trgovina s klobuki

LJUBLJANA, STARI TRG 14.

Sprejemajo se popravila.

Cene nizke! Solidna postrežba!

SORTIRANO VINO

iz staroslovnih kletarn nemškega viteškega reda toči in dostavlja na dom

RIO, Šelenburgova ulica.

Električna masaža in obsevanje

v frizerskem salonu za dame in gospode

Mirko Zaletel

vogal Rim-ke in Blewelsve ceste.

15182

Redna plesna vaja

SK Svobode v Ljubljani

se vrši danes ob 20. uri v dvorani

Delavske zbornice

15214

BRUCOVSKI KRST S PLESOM

slušateljstvo inženjerstva kemije

v četrtek, dne 10. t. m. — Dvorana

Delavske zbornice

15200

Novost!

Izdelujem, barvam in preoblikujem vse vrste modskih in ženskih klobukov.

Specialno preoblikovanje modskih trdih klobukov samo pri

352 a

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 51.

RUDOLF PAJK

KINO DVOR

Danes samo ob 9. zvečer

Novo! Premiera! Novo!

Ko bom bogat

William Haines

Leila Hyams

Povest o lepem dekletu, ki je hotelo k filmu!

Cene 4 in 6 Din.

— Krajni odbor Rdečega križa v Krčevini priredi v nedeljo ob 15. v prostorih kavarne »Promenade« v Tomšičevem dvorcu Miklavžovo zabavo. Čisti dobiček je namenjen za bolnišnično ubogo šolske dečice krčevinske šole. Prilide!

— Izprememba posesti. Ga. Olga Mediceva, posestnica v Črnom potoku pri Ljubljani, je kupila od Mestne hranilnice v Mariboru hišo št. 3 na Koroski cesti za Din. 600.000.

— Učiteljsko sreza Maribor levi breg bo zboroval danes dopoldne ob pol 10. v dvorani Nabavljane zadruge na Rotovškem trgu.

— 10-letnica Slovenskega lovskega društva, mariborske podružnice, bo 10. t. m. ob 20. v lovski sobi hotela »Orla« s slavnostno sejo in družabnim večerom. Pester spored. Vabljeni! Posebnih vabil ne bo.

— Na ribjem trgu so prodajali sardele po 16. sardele in sipe po 20, kalmare po 30 in borbone po 32 dinarjev za kilogram.

— Izlet k Ribniški koči priredi zimsko-sportni odsek SPD. Odhod danes ob 13.15 s glavnega kolodvora.

— Za Miklavža naj si ogleda deca »Rdečo kapico«. Starši, ki žele svojim malčkom pripraviti za Miklavža posebno veselje, naj jim preskrbijo pravčasno vestopisnice za otroško spevoigro »Rdečo kapico«, katere krstna predstava bo danes ob 15. Igro je napisal Danilo Gorinšek, njene glasbene točke pa je skomponiral Rasberger.

— Miklavžev večer priredi gasilno društvo na Pobrežju to nedeljo ob 4. uri pri g. Rojku. Darila se sprejemajo v šoli.

— Izpred sodišča. Staro sovraštvo in pa prenagla jeza sta spravila delavca Franca Bravnika na zatožni klopi, ki je skesan priznal, da je 28. oktobra ponoči v bližini nekakega mlina pri Pekrah zaklaj z nožem svojega znanca Josipa Rožmana, ki je nevarnim ranam podlegel še isto noč. Obtoženec Bravnik je bil obsojen na 4 leta robnice in izgubo častnih državljskih pravic za dobo petih let.

— Iz bioskopov. Grajski kino od danes dalje: »Viktorija in njen huzar«. Veleopere. Svetoslav Petrovič, Ernst Verebšč, Gretl Theimer, Else Elser. Union kino od danes dalje: »Za dolžino nosa«, izborna veseloigra. Siegfried Arno, Lucie English.

Iz Celja

— Ljudsko vseučilišče. V sredo 9. t. m. bo predaval univ. prof. dr. Halm o temi: »Moje potovanje od Belega obeliska v Uralu preko Turkestanu in Sibirije do Tihoga oceana«. Velezanimiva izvajanja bodo popisnjale številne skiptične slike. — Vestopisna za odrasle 4 Din, za dijake 2 dinarja.

— Celjski Sokol je proslavil praznik medenjenja na najsvečaniji način. Na predvečer se je vršila v mestnem gledališču slavnostna akademija, na kateri je govoril starosta br. dr. Milko Hrašovec. Sledila je sijajno aranžirana alegorija, ki jo je zamislil br. Matija Benčan. Telovadnice točke, ki so jih bravurozno izvedli člani in članice, naraščajniki in naraščajnice, so navdušile občinstvo, ki je napolnilo gledališče skorjo do zadnjega kotička. Navdušeno priznanje občinstva so naši krepki telovadci in telovadke v polni meri zaslužili. Na praznik dopoldne pa se je po svečanosti službi božji v župni cerkvi, ki jo je poleg številnih predstavnikov oblasti in uradov prisostvovali tudi številni Sokoli v kroju in v civilu, vršila v telovadnici mestne narodne šole v prisotnosti številnih Sokolov, Sokolice in Sokolicev posebnega sokolskega proslava. Po himni in govoru staroste br. dr. Hrašovec je bila zaprisega močna četa novih članov in članice. Sodeloval je z vso poštovitostjo tudi sokolski dijaški orkester. Popoldne je bila v mestnem gledališču ponovljena akademija, ki jo je posetilo veliko število sokolskega občinstva, v prvi vrsti okoličanov, katerim je bila akademija zlasti namenjena.

DREVI

MIKLAVŽEVA

ČAJANKA

v Celjskem domu.

Začetek ob pol 9. Jazz-band.

— Sokolsko lutkovno gledališče iz Maribora bo gostovalo v gledališču v ponedeljek ob 20. s »Faustom« za odrasle, v torek ob 16. pa s »Snežglico« za mladino in okoliško prebivalstvo. Vestopisne se že dobe v knjigarni Gorinšek in Leskovšek. Vestopisna je zelo nizka, za vsakogar znosna. Čisti dobiček je namenjen za obdobjanje revnega sokolskega naraščaja in deca.

— Rok za obnovu srečk II. razreda drž. razredne loterije traja le do 10. t. m. Kdor bi do tega dne ne obnovil srečk, mu bodo prodane drugim interesentom.

— Drsalnice v mestnem parku. V primeru ugodnega vremena bo drsalnice SK Celja v mestnem parku danes popoldne prvi odprt za javni obisk.

— Iz bolnice. V četrtek sta umrli triletni posestnikov sinček Anton Arberfer in Maloharne pri Oplotnici in 53-letna selavka Frančiška Kreseljeva z Malega vrha, občina Smartno ob Paki.

— Iz policijske kronike. Vsi kolezarji se opozarjajo, da bo v ponedeljek policija proti raznim prestopnikom podizskih predpisov, vozačem brez svetilk, zvonca, zavor itd. z vso strogoostjo in se ne bo upošteval prav noben govor več. Ta ukrep je spravo samolastnega nastopanja gotovih kolezarjev prav umesten.

— Predvčerajšnjim je izgubila med potjo od Glavnega trga v Celju do Ostrojnega služkinja posestnika Franca Pinterja iz Jezere pri Smartnem v Rožni dolini hranilno knjičko svojega delodajalca, glasečo se na

vlogo 2250 Din in s 2 priloženima stotakoma. Najditelj naj knjičko odda pri policijski. — Mestni kino bo predvajal drevi ob pol 21. zvočni film »Nocoj morda...« V glavnih vlogah Jenny Jugo, Fritz Schulz in Siegfried Arno. Glasba: Robert Stolz.

Iz Kamnika

— »Navadni človek«. V soboto so igrali v Citalnici »Navadnega človeka«, ki je igralsko prav dobro uspel, želeli bi bilo le malo več tempa, kar bi stvar poživilo. Nasilici glavnih vlog (gđ. Čizmekova in Golob ter Klemenčič, Bervar in drugi) so se zelo potrudili, prav dober je bil Petan, ki je prvič nastopil na našem odru. Maske so stara hiba. Zakaj niso igralci starih vlog imeli lasulj? Režija je bila v rokah g. Vedlina, ki je pač napravil vse, kar se je dalo. Udeležba za kamniške razmere slaba.

Z Jesenice

— Poroka. V nedeljo se je poročil v mestni župni cerkvi na Jesenicah g. Boris Prosen, sin ugledne narodne obitelji z Javornika, sedaj prometni uradnik v Rajhenburgu, s gđ. Anico Merličevno, hčerko delovodice KID na Jesenicah Obilo sreče!

— Lepo uspešno predavanje v zvezi s filmom. V ponedeljek in v torek se je vršilo v dvorani KPD na Jesenicah predavanje krasnega plinjskega filma »Dumitor«, ki ga je priredila agila jeseniška podružnica TK »Skale«. Pred začetkom predavanja je tajnik »Skale« g. Jože Čebula iskreno pozdravil predavatelja, predsednika hrvaškega turističnega društva »Sijemena« g. dr. Branimira Gušića, nakar je predavatelj g. Gušić v daljšem in po ljudem predavanju obrazložil, kako so on, njegova gospa soproga in g. Karlo Koranek-Lumenstein istočasno, kakor so pri nas imeli krasni planinski film »Zlato« rog, snemali film »Dumitor«, ki kaže krasne kraje jugoslovenskega alpskega gorovja. Ležede med Črno goro in Albanijo.

— Po predavanju je sledilo predavanje filma, ki je številnim gledalcem odkril krasne gorske pokrajine našega juga.

— Sokol priredi drevi Miklavžev večer: ob pol 17. za mladino, za odrasle pa ob 20. Miklavž bo uradoval od 14. naprej. Po večerni prireditvi bosta ples in prosta zabava.

Iz Kranja

— Sokolsko društvo sporoča svoji čitalniški deči, da jo bo obdaroval sv. Miklavž danes ob 17. uri v telovadnici v Narodnem domu. — Članstvo, predvsem brate, sestre in naraščaj, ki namerava prihodnje leto na zlet v Prago, vabimo, da se vpiše v češke tečaje, ki bodo za članstvo vsake soboto od 18. do 19. ure. Prijavite se danes od 19. do 21. v Narodnem domu v knjižnici. Tečaji za deca in naraščaj bodo v popoldanskih urah. Prijave istotam.

— Sokol vabi vse smučarje na sestanek, ki bo drevi ob pol 20. v Kocbekovi sobi Narodnega doma.

Iz Litije

— Sadjarsko prizadevanje na Poljniku. Na Poljniku pri Litiji imajo že nekaj let čvrsto sadjarsko in vrtnarsko organizacijo, ki jo vodi ustanovitelj g. Josip Aničič, šolski upravitelj. Na zadnjem sestanku so podali funkcijonarji svojemu članstvu poročila. Podružnica, ki je bila ustanovljena l. 1927., šteje 60 članov. Za planinsko pokrajino in za krizo, ki tlači naše kmete, je to razveseljiva številka. Na treh predavanjih pa je bilo 150 poslušalcev. V drevesnicah, ki imajo 1800 drevesc, so posadili še 200 drevesc. Voditelji podružnice stremijo za tem, da bi se v vsem poljskem okoliščju uvedle enotne sadne vrste. S tem bi bilo razpečanje sadja mnogo uspešnejše, kar bi samo koristilo podjetnim Poljčanom.

Iz Trebevi

— Knjige Vodnikov družbe dobe člani pri poverjeniku, pri katerem so jih naročili. Ako želi še kdo na novo pristopiti k Vodnikovim družbi, naj se zgleda v podružnici »Jutra«.

— Učiteljsko društvo za srez Laško bo zborovalo v soboto 12. t. m. ob 9. v osnovni šoli na Zidanem mostu. Pred zborovanjem bo seja odbora.

— Policijski stražniki so dobili za 1. december nove parade uniforme, kakor jih ima državna policija.

— Pevsko društvo »Zvon« priredi na praznik 8. t. m. koncert v Sokolskem domu.

— Sokolska akademija ob priliki narodnega praznika je bila na višku. Otvorilo jo je naraščajnik z deklaracijo, nakar je br. Beg v jedrnatih besedah očrtal pomen 1. decembra. Telovadne točke so pokazale lepo uvečbanost vseh oddelkov in je občinstvo nagradilo nastopajoče pri vsaki točki z viharjem aplavzom. Društvenim starostem br. Sušnik je ob tej priliki razdelil z lepim nagovorom med člane in članice diplome, ki so se jih priborili na župnih tekmah v Celju. Z diplomami je bilo odlikovanih 29 članov in članice, vsakogar za društvo časten uspeh. Telovadne točke sta spremljala na klavirju gđ. Brandsteterjeva in g. Kalan, na gosli pa g. Marin.

Iz Hrastnika

— Filmsko predavanje o avtogenskem varjenju, ki ga je imel nedavno g. inž. Knez iz Ruš v Narodnem domu, je bilo prav zanimivo. Udeležilo se ga je okrog 60 kovinskih delavcev iz vseh treh naših podjetij. Prav poučljivo je bil drugi del filma, v katerem se je pokazalo, kako se sme in kako se ne sme ravnati s pripravami avtogenskega varjenja. G. predavatelj, inšektorju g. Zelinki in upravi Narodnega doma, ki je dala dvorano brezplačno na razpolago, najlepša hvala.

— Glavne cevi novozgrajenega vodovoda navrtavajo monterji in pripravljajo odcepe za hišne instalacije. Doslej so navrtali cevi že na preko 30 krajih, pozivalo navrtanji je pa še naročenih. Pozivalo se tudi drugi hišni tistniki, da navrtanje čimprej prijavijo kar v pisarni tvrdke Rumpel v hiši g. Draga Logarja.

— Kino Narodni dom bo predvajal danes v soboto ob 20. film »Graf Monte Christo« I. del.

Iz Šoštanj

— Akademija Sokola bo na Marijin praznik ob pol 16. Nastopijo vsi telovadni oddelki.

— Izprememba posesti. Hišo št. 5 na Masarykovi cesti, ki je bila dosedaj last pekovega mojstra Deobeta, je kupila Matilda Anhovčeva, lastnica plotilne delavnice.

— Iz gasilstva. Novo gasilno društvo je bilo ustanovljeno minulo nedeljo v Topolnici. Načelnik mu je Majaz Franc, tajnik Menhard Lojze in blazajnik Kotnik Gašper, članov pa šteje 24. — V nedeljo 6. t. m. ob 15.30 bo v dvorani šoštanjskega

Najzanimivejši Miklavž

za Ljubljance bo brez dvomno nov družabni ples

RUMBA

ki ga predvaja naš priznani mojster g. Jenko danes v soboto, 5. t. m. zvečer v

EMONA rest vraciji

ga kina članski sestanek vseh v šoštanjski gasilski župi vdanjenih društev. Na sporedu bosta strokovni predavanji gg. Vengušta in Koširja iz Celja in predvajanje filma lanskega gasilskega kongresa v Ljubljani.

Iz Ptuj

— Prilekija v ptujskem gledališču. V ponedeljek bodo gostovali prvič v sezoni Mariborčani. Uprizori se zabavna Anzenbergerjeva ljudska igra »Saba veta«, ki jo je režiral naš preliki rojak g. Bratko Kreft in postavil dejanje v preliki vas. Prilide, če vam je od tega, da bomo mariborske igralce še dobili v goste!

— Družabni večer Narodne čitalnice in Sokola bo drevi v veliki dvorani Narodnega doma. Predaval bo profesor Onič o Srečku Kosovelu. Pri družabnem večeru bo sodeloval tudi pevski oktet Glasbene Maticice. Prijatelji Narodne čitalnice in Sokola vabljeni!

— Prostovoljno delovanje. Nedavno se je vršil v Zupančičevi gostilni sestanek članstva in zastopnikov vseh prosvetnih društev. Vodil ga je g. dr. Salamon. Obnavljalo se je vprašanje prosvetnega de-

la na deželi, ki naj bi se izvedlo po načrtu Sokola. Pri volitvah se je namreč opazilo, da si podeželsko ljudstvo želi več stika z mestom in pouka o gospodarskih vprašanjih in o državljanstvu. Soglasno se je sprejel sklep, da se bo začelo pridno z delom prosvete na deželi. Sokol bo dal na razpolago svoj aparat, da bo s predavanjem združeno tudi predvajanje kulturnih filmov. Financijelno bodo to delo podprli CMD, Jugoslovenska Matica in ostala društva. Udeležba je bila častna in je splošno želja, da se ta program čimprej izvede.

— Sokol je imel 25. novembra v risalnici Mladike prosvetno šolo za novo vstopivše člane. Navzočih je bilo nekaj nad 50 novih članov, kar dokazuje lep napredek ptujkega Sokola. Govorila sta prosvetarja Janes in Sterk.

— Glasbena Matica v Ptuj priredi 12. t. m. koncert v lastni dvorani. Na koncertu nastopijo ženski, moški in mešani zbor in godalni kvartet GM. Opozorjamo na to prirediteljske Glasbene Maticice, ki obhajajo letos desetletnico svojega obstoja.

— Iz sodne dvorane. Pretekli teden se zagovarjal pred sodnikom vinčar Sekul Janez iz Podvinca, ki je zabolodil v nogo nad kolonom Kajzersbergerja Franca v Orešju in mu prizadejal lahko telesno poškodbo. Obdolženec se je izgovarjal s silobranom, ker ga je Kajzersberger udaril po glavi. Sodnik ga je obsodil na 1 mesec zapor. — Istega dne se je zagovarjal tudi Jeza Mihael, živinski trgovec iz Anač. Obdolžen je bil, da je 17. avgusta pri Sv. Roku segel po nožu in ogražal s tem varnost življenja Kametcu Francu in da je istega dne na Hajdini sel z gnojnicami vili nad Ogrizka Stanka in s tem zakrivil prestopke zoper osebo prostost in varnost. Obdolženec je očitana dejanja zanikal. Obsojen je bil na dva meseca zapor.

— Kino. Drevi ob 20. in v nedeljo ob pol 19. in pol 21. se bo predvajala lepa drama »Ženitev na poskušnja«.

— Lepa bele zobe boste dobili in istočasno odstranili zobni kamen zoprne barve z uvideno uporabo poznane in odlične Chlorodont-paste za zobe. Poskus vas bo prepričal. Tuba 8 Din.

GOSPODARSTVO

Ustanovitev državne zveze hranilnic

Kakor smo že poročali, je za 8. t. m. sklican v Zagreb ustanovni občni zbor Zveze samoupravnih hranilnic kraljevine Jugoslavije, ki naj bi obsegal vse jugoslovenske javnopravne hranilnice, torej banovinske, mestne, občinske in okrajne hranilnice. Načrt pravil, ki bo predložen temu ustanovnemu občnemu zboru, predvideva centralistično strukturo zveze, tako da bi obstojala za vse področje države sama ena zveza, ki bi ji pristopile vse hranilnice. Od tega centralističnega ustroja ei g. D. Bašić v včeršnjem »Jugoslovenskem Lloyd« obeta malo koristi in tudi vse slovenske hranilnice so po naših informacijah na stališču, da naj bi bil centralni savez le vrhovna centralna organizacija posameznih banovinskih ali pokrajinskih zvez.

Gospodarske razmere, v posameznih banovinah precej različne, kar bo prišlo do izraza tudi pri ustanavljanju komunalnih hranilnic. Medtem ko bo gospodarska struktura zahtevala v nekaterih banovinah, da se komunalne hranilnice osnujejo samo v večjih mestih, na deželi pa reditve zadruge, tako bo zopet v drugih banovinah obstojala potreba, da se ustanovljajo tudi na deželi občinske hranilnice za posamezne občine ali skupne hranilnice za več občin. V dravski banovini so e hranilnice pričele že zgodaj razvijati na podlagi regulativa iz l. 1844. in ima sistem regulativnih hranilnic že skoro stoletno tradicijo, v drugih banovinah pa je ta institucija skoro še povsem neznana. Sedaj ko nimamo niti enotnega zakona o hranilnicah za vso državo, ni primerno in tudi ne enostavno izvajati organizacijo hranilnic s centralnega mesta. Tudi če dobimo enoten zakon, še dolgo vrsto let ne bo mogoče enotno voditi take centralistične organizacije. Vse to nas navede naenkrat k ustanovitvi zveze za posamezne banovine ali za več banovin skupaj; centralna organizacija pa mora zaenkrat obstojati v obliki združenja banovinskih zvez za skupno reprezentacijo in za zastopanje skupnih interesov. Na sličem način nameravajo izpopolniti svojo organizacijo tudi ostali denarni zavodi v naši državi, in sicer, z ustanovitvijo vrhovne zveze organizacij denarnih zavodov. Tudi glede na stroške organizacije, ki ne igrajo baš podrejene vloge, bi bilo primernejše ustanoviti banovinske zveze. Mnoge manjše hranilnice ne bodo mogle nositi v celoti stroškov za revizije, ki jih bo saj deloma morala nositi zveza iz lastnih sredstev ali iz sredstev banovinske podpore. Hranilnice v dravski banovini imajo že dolgo let svojo samostojno organizacijo, ki obsega 29 članic. V Zagrebu se lahko ustanovi slična organizacija za obsejanih 8 hranilnic savske banovine, v Splitu pa za 10 hranilnic primorske banovine. Ker v ostalih banovinah ni večjeje števila hranilnic, bi se te hranilnice lahko posebej združile, dokler se njih število ne poveča.

Vsekakor je jasno, da hranilnice v dravski banovini ne bodo hotele žrtvovati svoje stare organizacije, ki obstoja že od leta 1910. Načrt pravil, ki bo predložen ustanovnemu občnemu zboru, pa je tudi v nekaterih drugih točkah neločljiv. Predviden je upravni odbor od 9 do 11 oseb, ki ga tvori po en zastopnik iz vsake banovine in poleg tega še po en predstavnik zagrebske, ljubljanske in beogravske hranilnice. Dravske banovine, ki ima 29 hranilnic, bi imela torej le dva predstavnika, a nekatere druge banovine, ki imajo samo po eno hranilnico, bi imele prav tako svoja predstavnika. Upajmo, da vprašanje načina organizacije ne bo tvorilo ovire za ustanovitev vrhovne organizacije hranilnic v naši državi, saj je treba načrt pravil spremeniti le v nekaterih točkah.

— Velika licitacija za prago. Generalna direkcija železnice je razpisala za 22. t. m. licitacijo za nabavo 500.000 bukovih in 400 tisoč borovih in hrastovih prago. Dobavni rok je določen do konca junija, odnosno julija 1932.

Stanje Narodne banke

Izraz Narodne banke od 30. novembra nam nudi priljubeno sliko. Predvsem opazimo pritok deviz v višini 35,5 milijona Din in malenkostno povečanje zlatega sklada za 0,4 milijona Din; ker so tuje valute nazadovale za 4,7 milijona Din, se je skupna zlata deviza podlaga povečala le za 31,2 na 2159,9 milijona Din. Zaradi ultima se je menični portfelj ponovno dvignil na 74,5 na 1875,7 milijona Din (od srede septembra znaša povečanje že 456 milijonov). Na drugi strani pa vidimo zmanjšanje lombardnih posojil za 9,3 na 285,5 milijona Din. Začasni avans glavne državne blagajne je po zadnji redukciji ostal nespremenjen na višini 275 milijonov Din.

Med pasivami je zabeležena največja sprememba pri državnem dobroimetju, ki je nazadovalo od 227,9 na 74,2 milijona Din, torej za 153,7 milijona Din. To nazadovanje državnega dobroimetja je povzročilo povečanje obkopa bankovcev, in sicer za 161,7 na 5239,2 milijona Din. Privatne (bančne) žirovne vloge pri Narodni banki pa se nazvle ultimu niso zmanjšale, temveč so se dvignile za nadaljnjih 20,2 na 344,2 milijona Din; tudi žirovne vloge državnih gospodarskih podjetij so se povečale za 36,6 na 133,1 milijona Din. Gibanje glavnih postavk iz stanja Narodne banke je bilo v zadnjem času naslednje (v milijonih Din):

	podlaga posojila	obtok kritje	in žiro	%
30. nov. 29	—	1506	7128	—
30. nov. 30	—	1557	6836	—
28. jun. 31	2292	1459	5575	41,1
31. avg. 31	2154	1674	5630	38,2
30. sept. 31	2098	1819	5588	37,8
31. okt. 31	2236	2088	6173	37,7
30. nov. 31	2160	2161	5791	37,7

Kakor je iz gornje primerjave razvidno, se naš obtok bankovcev in obveznosti na pokaz (žiro) navzile znatnemu naraščanju posojil ni prav nič povečal in je še vedno znatno nižji nego lani ali predlanskim ob tem času.

Kot razveseljiv znak pa je zlasti še omeniti, da se od srede oktobra stalno dvigajo privatne (bančne) žirovne vloge pri Narodni banki; ta žirovna dobroimetja so od srede oktobra narasla od 214,5 že zopet na 344,2 milijona Din in se polagoma približujejo normalnemu stanju.

Izraz od 30. novembra vsebuje v glavnem naslednje postavke (v milijonih Din): v obklopih razlike nasproti izkazu od 22. novembra): aktivna: podlaga 2159,9 (+ 31,2), od tega v zlatu 1757,6 (+ 0,4), v valutah 2,5 (— 4,7), v devizah 399,8 (+ 35,5); posojila na menice 1875,7 (+ 47,5); posojila na lombard 285,5 (— 9,2); začasni avans gl. državne blagajne 275,0 (—); pasiva: obtok bankovcev 5239,2 (+ 161,7); obveznosti na pokaz 551,6 (— 96,9), od tega nasproti državi 74,3 (— 153,6), po žirovnih računih 344,2 (+ 20,2), po raznih računih (drž. podjetja) 133,1 (+ 36,6); obveznosti z rokom 718,3 (+ 0,5).

Zlato in devizno kritje obkopa bankovcev in obveznosti na pokaz se je povečalo od 37,2 na 37,3%, samo zlato kritje na je za malenkost nazadovalo od 30,7 na 30,4%.

— Poziv obvezanec davka na poslovni promet. Davčna uprava je izdala naslednji poziv: V smislu § 6. zakona o skupnem davku na poslovni promet in člena 18. tozadavne uredbe se obvezanci skupnega davka na poslovni promet, ki se dolžni dati davek plačevati mesečno, pozivajo, da v teku meseca decembra 1931 davčni upravi prijavijo, ali želijo v letu 1932. plačevati skupni davek na poslovni promet mesečno po vplačilih v gotovini in menicah ali pa po napravljenih računih (fakturah). V primeru plačevanja po vplačilih v gotovini in menicah, se mora izvršiti plačilo davka najkasneje čez 20 dni, v primeru plačevanja davka po fakturah pa najpozneje čez 50 dni po preteku vsakega meseca. Izbrani način plačevanja se tekom leta ne more meniti. Pri tem se davčni zavezanci opozarjajo, da se bo smatral kot obvezen način plačevanja v prejšnjem letu (1931), če v gornjem roku ne priavi davčni upravi izbrani način plačevanja.

— Varnostni vagonov »Ferruc« v Subotici predlaga prisilno poravnavo. Iz Subotice poročajo, da je znana tvornica vagonov in motorjev »Ferruc« d. d. predložila

okrožnem sodišču otvoritev poravnalnega postopanja. Podjetje nudi svojim upnikom 40% poravnavo. Družba obstoja že od leta 1910. in ima 2 milijona Din delniške glavnice. Obrat se je zadnje čase zlasti v oddelku za vagono znatno skril. Podjetje ima še posebni oddelke za električne motorje in železoličarstvo. Po vseh iz Subotice je družba odplačala Prvi hrvaški štedilnici pretežni del svojega dolga, ki je znašal 23 milijonov Din.

— Zakon o obrtih je v slovenskem besedilu sedaj objavljen tudi v »Službenem listu« kr. banske uprave dravske banovine od 2. t. m. št. 76, na kar opozarjamo zainteresente.

— Izrazi tujih novičarjev bank. Nemška državna banka izkazuje za 30. november ponovno poslabšanje odstotnega kritja. Bankovski državne banke in Rentne banke imajo z žirovnimi vlogami vred le še 21,1% kritja v zlatu in devizah nasproti 22,4% ob koncu oktobra in 50,8% ob koncu maja t. l. — Češkoslovaška Narodna banka je imela 30. novembra zlato in devizno kritje v višini 34,8% obkopa bankovcev in obveznosti na pokaz nasproti 35,9% v zadnjem tednu. — Švicarska Narodna banka izkazuje 30. novembra novo rekordno stanje zlata in deviz v višini 2332 milijonov frankov (od tega 2201 milijon frankov zlata). Zlato in devizno kritje obkopa novčanice (1477 milijonov) znaša nič manj kakor 158%. Seveda pa je treba tudi upoštevati ogromno naraščanje žirovne vloge pri banki, ki znašajo 953 milijonov frankov, tako da znaša kritje obkopa bankovcev in obveznosti na pokaz le 96%.

— Tečaj šilinga v Avstriji in v inozemstvu. Z drakonskimi deviznimi odredbami drži avstrijska Narodna banka vsaj oficijelno tečaj šilinga na paritetu. Uvoznikom deluje le neznatne zneske zahtevanih deviz (pogosto samo 5%); plačevanje uvoženega blaga v šilingih na inozemstvo odklanja, ker s takimi šilingi nikakor ne more razpolagati. V iregularnem prometu je tečaj šilinga v inozemstvu zelo padel, seveda pa gre pri tem večinoma za kupčije v efektivnih šilingih in za manjše zneske. V zadnjem času potujejo Dunajčani zaradi valutnih kupčij mnogo v sosedno Češkoslovaško.

Avstrijska Narodna banka daje namreč za potovanje v Češkoslovaško na polni list 1500 Kč po oficijelnem tečaju. Ker pa je Bratislava od Dunaja oddaljena le poldrago uro vožnje, je to mesto postalo silno priljubljeno cilj za izlete, ki zaradi razlike v tečaju šilinga ne stanejo nič in prinašajo celo dobiček. V Bratislavi je namreč mogoče češkoslovaške krome poceni zamenjati zopet za šilinge po tečaju, pri katerem se dobi 25—40% več šilingov, kakor pa jih je

KULTURNI PREGLED

Razgovor z dr. Ivanom Lahom

Dne 9. t. m. bo naš znani pisatelj dr. Ivan Lah petdesetletnik. Za danes prinašamo razgovor z njim o nekaterih vprašanjih, ki se tičejo njegovega književnega in javnega delovanja.

Dr. Ivan Lah ni prijatelj jubilejev. Meni se dogaja prvič, da se mu vsiljuje javno praznovanje nekega povsem intimnega dogodka, kakor so tudi, da rabim česko besedo, *abrahamovine*. Ze marsikateremu je bil napisal jubilejni članek ali nekrolog, in kdor to piše, ve, kako čisto si pri tem zaželi: Ko bi le ne bilo nikogar, ki bo v primeru enake nesreče pisal o meni! Toda če se nagibamo kozarec, pijmo. Še neka obletnica je: Dvanajst let je bilo nedav-

snemat. Naravno je, da, kar se ne rodi iz dna tvoje duše, ni tvoja last. Mislim sem takrat — (in to je pravica mladosti) — na velike stvari — na zgodovinske romane. Leposlovje v širokem zmislu besede ima gotovo namen, da podaja narodu njegovo lastno podobo, projektirano iz duše umetnika. Pogledati do dna dobam, ki se je v njih odločala usoda našega naroda, in podati pravo sliko naše preteklosti — to je naloga zgodovinskega romana. Taki načrti sremeljaio lahko človeka vse življenje. Sanja o njih in jih ne izvrši. »Brambovci« so bili poskus. »Vaška kronika« skice. Vedno se zavedamo, da še nismo dosegli popolnosti. Cankar je nekoč rekel moji sestri, da bi bil sicer »fest fant«, ko bi ne nosil črne mašne. Hotel je reči, da sem preveč romantičen. S tem mislim, da je dovolj označen moj odnos do realističnega in romantičnega literarnega nazora. Sicer pa o tem ne odločam mi. Res je, kar je rekel Cankar: umetnik kleše vedno svoj lastni obraz...

Kako pišete? Ali verujete v inspiracijo? Kako se vam povest spočenja? Kako je nastala vaša najnovejša povest »Sigimovo maščevanje«.

Verujem v inspiracijo, to je v tisto začetno misel, ki se rodi v duši, sam ne ve, odkod, in raste sama o sebi, oblikuje stvari in ljudi, in zahteva od tebe, da jim daš vidno obliko. Rekel sem vam nekoč, da je mnogo prijetnejše sanjati romane kakor pisati. Skoraj bojim se besede, da ne bi pokvaril slike, ki včasih čela leta roma s teboj. Z Angelinom sva sanjala vrh Karavank še v mladih letih. Na dan bitke na rumunski fronti sem mislil nanj. Sigma je hodil z menoj deset let in več. Nastal je že v novomeški ječi, lahko si mislite, zakaj. Kdor bo znal čitati, bo razumel.

Iz kakšne notranje potrebe ste se že zgodaj bavili tudi s publicistiko in novinarstvom? Kaj mislite o dolžnostih pisatelja v javnem življenju?

Rastel sem v času, ko je mladina hotela dobiti besedo v javnosti. To so bila ona burna leta v začetku stoletja. Pohod mladine. Vsak je smatral za svojo dolžnost, da se nekako udeležuje. Praga je bila v tem oziru izborna učiteljica. Hoteli smo zaneesti v domovino novih idej. Izhajala je tam »Omladina« in »Svobodna misel«. Treba je bilo zrevelucionirati našega človeka in ga pripraviti na velike dogodke. Kot Masarykov učence sem bil seveda navdušen »masarykovcem«, zato je bilo naravno, da nisem dobil mesta, ko sem se vrnil v domovino. Moje novinarstvo je bilo tedaj boj za eksistenco, ker na je med tem dozoroval naš jugoslovanski ideal, sem začutil, da je moja dolžnost, da vztrajam na svojem mestu in storim vse, kar je mogoče za preorientacijo našega javnega mišljenja v jugoslovanskem zmislu. Bili so to trški časi, a spominjam se jih z veseljem, ker smo do svetovne vojne izvršili veliko delo prepovedi in pripravi naroda vsaj deloma na to, kar je imelo priti. Glede našega zadnjega vprašanja bi rekel, da imamo tem dolžnosti gotovo več, nego jih izpolnimo.

Kako presojate naš poseben kulturni položaj in vprašanje slovenske in okvira jugoslovanskega edinstva?

O tem sem pisal v »Naši dobi« in v posebni številki »Glasnika profesorjskega društva«, ki je izšla za letošnji mariborski kongres. Jugoslovenstvo ne pomeni nikake nevarnosti za slovensko kulturo, saj vidimo, da se more naša literatura samo v narodni državi svobodno razvijati in bo našla kot del jugoslovanske literature tudi najlažje pot v svet. Da mora biti ta kultura »samorodna« itd. no duhu in jeziku, je samo po sebi razumljivo, zato ne razumem, zakaj bi morala biti v nasprotju z jugoslovanskim edinstvom.

Kateri izmed dosedanjih spisov je vam najljubši? Kaj še mislite napisati?

Preveč izprašujete. Knjige so kakor otroci. Ne smemo biti toliko zaljubljeni vanje, da bi ne videli njih napak. Naravno je, da so one knjige nam ljubše, ki so bolj naše... In kaj še mislim napisati?

Gjukičev srbohrvaški Prešeren

Na tem mestu smo že zabeležili, da je v podjetni založbi Geze Kohna v Beogradu kot 22. zvezek knjižnice »Školski pisci« izšla knjiga Prešerenovih poezij v srbohrvaški preprosti profesorja Trifuna Gjukiča. Knjiga je tem bolj priklipen pojav, ker obenem s prevodom daje tudi izvirnik in tako uvaja srbohrvaškega čitatelja v uživanje originalnega Prešerna. Saj bi v naših medsebojnih tesnih stikih moralo biti pravilo, da se med seboj ne prenavljamo, marveč čitamo obojestransko književnost v izvirniku. Vendar so v današnjih okoliščinah take dvojzvezčne izdaje pesnikov še potrebno sredstvo k smotru, ki nam velja kot pravilo.

Prof. Trifun Gjukič, ki ga poznamo iz revij tudi kot izvrstnega pesnika, se je v zadnjih letih nekako osredotočil na Prešerna, v katerem po pravici vidi enega največjih predstavitev jugoslovanske poezije. V raznih beograjskih časopisih, posebno pa v »Mislju«, si zadnja leta srečaval njegove prevode Prešerna; »Smetni venece« in »Krst pri Savici« sta izšla tudi v poeziji. Sedanja njegova zbirka ne prinaša celotnega Prešerna, marveč samo izbor iz njegovih pesmi in sicer v celoti 40 pesmi vseh sonetov »Vence« in pa »Krst pri Savici« Izbira je povsem zadovoljiva, čeprav bi hotel imeti v nji vsaj še vse »Sonete nesreče«; taka kot je ni samo plod resnega truda in tople ljubezni do Prešerna, marveč tudi usluga slovesu in popularnosti naše poezije med Srbi. Šolski pouk bo ž njo pridobil tem več, ker je izdana dvojzvezčno Slovenska kulturna javnost je prof. Gjukiču samo hvaležna za ta lepi dar.

Prevalenje poezije na ni lahka reč, zlasti se pri pesniku kakor je Prešeren, ki ima, kakor dobro poudarja prof. Gjukič, veliko odliko in virtuosni forme in melodični verzih. G. Gjukič je sprejel načelo, da je pri prevajanju treba iti pesmi do jedra in da torej ne gre toliko za dobesedni prevod, kolikor za predelavo na povsem poetični osnovi, »lako da čitalac ne osea

Mislim še marsikaj. Andrija Boršič? Mogoče... Spomini in dogodki gospoda Muhiča? Mogoče. Komelji God? Mogoče. Mislim pa, da ne bo več časa.

Kako presojate sedanja slovensko književnost? Kaj se vam vidi med mladimi posebnostmi?

Položaj je precej podoben onemu pred tridesetimi leti. Razlika je v tem, da se je takrat bilo treba boriti proti predsodkom, ki jih danes ni več. Danes je vse moderno. Pot je odprta na vse strani. Zato toliko iskanja. Jasni obrisi se ni, dasi se zdi, da so prve poprevratne ekstremne forme že premagane. Nova stvarnost išče nove oblike. Sicer pa je tako povsod. Čakamo. Gotovo je, da je dolžnost mladih odkrivati nove svetove, prav tako, kakor je naša pravica, da živimo v starem. Čuti se, da je prva moderna generacija dovršila svoje delo in da prihaja nova. Želim, da bi izpolnila svoj čas, kakor jo je prva.

Se vprašanje vam kot dobremu poznavalcu Čehov... Ali niso bili pred dvema desetletjima naši kulturni in posebej še literarni stiki s Čehi nekoliko ožji in pri srčnejši? Ali zasledujete mlado češko književnost. Pisali ste o Wolkertu. Kateri izmed novih pisateljev vas še posebno zanima?

Kar se tiče naših kulturnih in literarnih stikov s Čehi prej in sedaj, bi rekel, da so bili prej bolj vidni. Ne pozabimo, da smo bili prej v isti državi in da smo bili pol stoletja z njimi v najožji politični zvezi. Njih boj je bil naš boj. Naša politična orientacija, ki se je razvila po njih, je vplivala tudi na našo kulturno orientacijo. Pri tem nas je vodila, rekel bi, predvsem naša slovanska zavest, ki je odločala tudi o literarnem svetu, dočim danes presojamo vse le z umetnostnega stališča. Mnogo je pospeševalo te zveze tudi to, da je bila Praga zadnja desetletja pred vojno pravzaprav naše glavno vseučiliško mesto. Saj je bilo na naših visokih šolah zadnja leta več kot tristo študentov. Naravno je bilo, da so se v naših listih stalno pojavljala poročila iz češkega kulturnega in literarnega življenja. Saj je bila vsa jugoslovanska omladinska generacija masarykovska. Tudi češki umetniki na naših kulturnih zavetih so pospeševali medsebojne zveze. Zlat je je marsikaj izromenilo, a zdi se mi, da je kulturnih in literarnih stikov še vedno dovolj, dasi niso tako vidni, ker so bili prej bolj enostranski in smo gledali pred vsem na sever, dočim se danes oziramo bolj na široko po svetu. Marsikaj, ker so prej delali nosamemiki in društva, bi morala delati delati država, saj imamo kulturno konvencijo. Gotovo je, da se je z našo politično preorientacijo morala izpremeniti tudi kulturna orientacija, zato gledamo zdaj bolj na vzhod in zapad nego na sever. Vkljub temu mislim, da so nam te zveze nužno potrebne in koristne, dasi smo kot učenci že nekoliko odrasli. Sicer pa je doba klasičnih mojstrov minila in v sedanjem svetovnem kaosu je težko najti vzorov in nazorov, za katerimi bi hodili. Ravno v kulturi in literaturi hočemo biti kolikor mogoče svoji in samorastli. Iz češke literature smo si osvojili v prevodih marsikaj lepega, danes je izbira težja. Tudi tam je vse v vrenju. Zasledujem vsa glavna imena, a vidi se, da je bil Wolkert kakor plamen, ki je švigal skozi čas, in zdaj iščejo sledov za njim. Poskusov je mnogo, a zrelah del malo. Zanimala me je pred vsem Wolkertova generacija, horizontalni se sicer jasno, a so še močno zaizražen. Sicer pa je to znak naše dobe.

Kateri slovenski in tuji pisatelji so vam osebno najljubši?

Vsi, ki znajo kaj lepega in resničnega povedati. Sicer se slisi to staromodno, a mislim, da tudi tu velja francoski pregovor: »on revient toujours à son premier amour«. Vsi smo takrat ljubili Ruse in ti isti znanci naših mladih dni nas spremljajo kakor lepi spomini; morda nas celo motijo, da se ne moremo prav ogreti za to, kar smo pozneje srečali v življenju. Vsak se mora izživljal v svojem lastnem svetu. Nova generacija bo naša novih idealov, mi na smo sročni, da smo šli skozi življenje za svojimi, kakor nam je velelo srce.

B. Borko.

rapavost neravnina, nego lakoču i tečnost originalnog stvaranja. Zato prevajalec imenuje svojega Prešerna v glavnem »prepev«, pa tudi prevod. Prepesnitev je vsekako točnejša označba.

Naravno je, da je prepesnitev neizmerno delikatna reč in da uspeva tem bolj, čim bolj kongenitalen je prevajalec in čim sorodnejša sta si poet in njegov tolmač. Takšno delo ne zahteva samo tenkega poznanja obeh jezikov, marveč predvsem močnega intuitivnega sodoživljanja pesnitve in še silnejšega lastnega nesmiškega izraza. Poslednja skrivnost takega pretakanja nam je tako in tako zagonetna, prav kakor sama tajna umetniškega stvarjanja. Zato so dovršeni prevodi enakovredni izvirnim pesnitvam prevajalca. Taki so n. pr. Georgejevi prevodi Shakespearijevih sonetov ali Zvečovi prevodi Verlainea, pri nas pa brez dvoma Zupančičeve prepesnitve Shakespearijevih poetsko-dramatičnih spisov.

Vzlic velikemu in resnemu trudu, ki ga je prof. Gjukič položil v svojega Prešerna, ne moremo videti v njegovih prepesnitvah kongenitalnih stvaritev in hmo po vsem tem svetovni srbskemu čitatelju, da mu bodi prevod samo not in prinočaček k uživanju izvrsnega Prešerna. Zanimivo bo vsekakor, če nam bo kdaj prišel v roke, ruske, češke in srbske prevode Prešerna in polnkal, koliko izvirne sile je ostalo v njih; taka primerjava bi danes vsaj morala poplačala trud vnetega prevajalca.

Prez dvoma so G. Gjukiču nekateri prevodi še neceji uspehi, drugi manj, v večini prepesnitev pa prešernovsko ubrnost vseh vnanj bolesno moči kak verz, ki je pod določeno višino, kakršno smemo zahtevati pri Prešernu. Če G. Gjukič znani Prešernov motto prevaja:

Duga sam im'o strah i näd,
i rastadno se s njima mlad;
nad prazna srca sili dah (!)
hteo bi natrad nad i strah,
tedaj je to prevod, ni pa prepesnitev z vso tiho močjo sile Prešernove iznovedi, ki je haš v teh štirih verzih pokazala nenavadno pesniško popolnost. V izvir-

niku stoji ti verzi kakor da so izklesani iz kamna; v prevodu ni niti polovica resnične notranje vsobine. Tu čutiš samo obliko in ritem, neke daleč pa neko zabrisano misel.

Takih šibkih mest je v knjigi obilo in se včasih vprav neprijetno ustaviš ob njih; naj navedem samo eno primerko:

V pesmi »V spomin Andreja Smoleta«, za me eni najpopolnejših slovenskih pesmi, prvi Prešeren:

Boljšega srca ni imela Ljubljana,
kak si za arečo človeštva bil vžgan!
Ta dva verza se glasita v srbohrvaškem prevodu:

Ljubljana nije boljša srca dala,
ljudima beše dobar kao Bog.

Velika Prešernova misel o Smoletovem prosvetljenem človekoljubju je tu okorno zabrisana s frazo, ki nič ne pove. (Smoleta imenuje pisec napačno Smolet!)

Prevajalec se zaradi rime poslužuje izrazov ali oblik, ki so nenavadni in ki jih je moderni pesniški jezik že zdavnaj opustil. Kako malo si moderen prevajalec pomaže tudi pri prevajanju starih pesnikov z izrazili in prostostjo starejših poetike, zlasti z apostrofi in podobno šaro, pričuje naš Zupančičev prevod.

Zanimiva je tudi primerjava Gjukičevih prevodov s Stanimirovičimi. Navajam z njih dve kitici »Magistrala«:

Stanimirovič:
Odavno ih hrane suze i uzdasi,
Jadno je, sumorno cveće što ih kiti,
Jednako ih dave mračnih dana sile.

I'vek ih zbog toga blede cveće krasil;
Hledno im — tonloste pošalil im mile,
Iz tvog oka, pa će lepšeg cveća biti.

Gjukič:
Od uzdahne je i od suza cvalo,
Jadi i slutnje vedrinu mu krili,
Jer samo buru zlih dana je znalo.

Uvelo, blede stoji cveće ovo:
Lepo ti oka pošli mu zrak mili
I srečno tad će niči cveće novo.

Prešeren:
Izdihajali, solze so jih rodile
Jm moč so dale rasti neveselo,
Ur temnih so zatirali jih sile.

Lej! torej je blede njih cveće velo,
Jm iz oči ti pošli žarke mile,
In gnale bodo nov cvet bolj veselo.

Ob Gjukičevem prevodu Prešerna v jezik, ki je našemu najsorodnejši, spoznavamo vso, profanemu pogledu prikrto veličino, silo in božansko skrivnost pesnikove genialne besede, in z zgornjimi vsticami samo označim na velike težkoče takega prevajanja, ne da bi hotel zmanjševati dejansko vrednost tega zaslužnega dela prof. Gjukiča, ki ga vsi zelo cenimo.

B. Borko.

Stritar kot nemški pesnik. Naš ugledni literarni raziskovalec vsuči, prof. dr. Fran Ilesič je objavil v časopisu »Prilozi za književnost, jezik, istoriju in folklor« (knjiga XL, zv. 1—2) razpravo »Stritarove nemške pesme«, ki je izšla tudi v ponatisku. Josip Stritar je l. 1877. izdal na Dunaju zbirko svojih nemških pesmi. »Boris Miran's Gedichte«. Med njimi so mnoge, ki jih poznamo iz slovenskega teksta, 26 pesmi pa ni nikjer najti izvirnika, tako da jih je utedniti spisati v nemščini. Dr.

Ilesič je dobil do rok rokopišno zbirko Stritarjevih nemških pesmi, ki jo je bil Stritar poklonil svoji zaročenki in v kateri so mnoge pesmi iz poznejše tiskane zbirke. Rokopis je po nekaterih znakih nastal pred l. 1865. To je dr. Ilesiča napotilo, da je jel primerjati Stritarjeve nemške pesmi s slovenskimi in datirati njih postanek. Prišel je do zanimivih izsledkov: Stritarjeve nemške pesmi niso, kakor so doslej smatrali in kot jih je označil Stritar sam, prevod iz slovensčine, marveč so poznejše slovenske pesmi izboljšan prevod iz nemščine. Stritar je v šestdesetih letih pisal nemške pesmi, ker mu je slovensčina delala težkoče. V tem času je dejal v pismu prijatelju Levstiku: »Jaz nisem in ne bom slovensk pisavec; prej se nisem učil, zdaj pa sem že prestar...« To svojo tezo o Stritarju kot nemškemu pesniku v določeni dobi njegovega literarnega razvoja je dr. Ilesič podpril z bistro analizo, ki priča o njegovi znanstveni akribiji.

Slovaški glas o slovenski književnosti. V novembrski številki dobro urejenega slovaškega literarnega mesečnika »Elanc« je izšel članek Mikulaša Čollaka »Trochu slovenské literárnej historie«. Sestavek je zanimiv že zaradi tega, ker kaže, da se s slovensko književnostjo bavi še marsikak človek v tujini, čigar ime v javnosti še ni znano. Tudi Čollák je, kakor kaže njegov prispevek v »Elancu«, spoznal našo poezijo iz prve roke. V svojem pregledu omenja pisec najprej Prešerna in Frana Levstika, katerega imenuje »slovenski Havlicke« in pravi, da Prešeren, Levstik in Cankar tvorijo slovensko trozvezdje in hrbenico slovenske književnosti. Najdalje pa se pisec mudi pri Ketteju, ki je očito njegova največja osebna simpatija med našimi pesniki. On mu je »žareči meteor slovenskega neba«. O Cankarju pravi mladi Slovák Čollák, da so tudi vsi oni, ki so imeli smelost, približati se Cankarju, še vedno predeleč, da bi nam bili mogli pokazati Cankarja v vsej njegovi resnični veličini in povedati o njem končno besedo. Cankar ostaja odprt problem slovenske književnosti in prav kakor n. pr. Dostojevski ali Tolstoj vedno aktualen, s to razliko, da je Cankar zbog svoje narodne pripadnosti v mnogo neugodnejšem položaju: taka je pač usoda pisatelja malega naroda. Nato pisec primerja Cankarja z Levstikom, vendar ob koncu svojega zanimivega sestavka znova poudarja, da bistva Cankarjevega dela ni mogoče kritizirati in je bolje, če človek rahlega bisernega praška, ki je z njim popisano Cankarjevo delo, ne jemlje v roko, ker bi ga lahko stresel. Zupančičevo mesto v naši poeziji je pisec za čudo omenil samo z vsticco, morda se k njemu vrne ob drugi priliki.

Kosti Blasca Ibaneza, ki je pred leti umrl v izgnanstvu, so nedavno v velikimi slavnostmi prepeljali v Španijo in jih položili v Valencii k večnemu počitku. V novih razmerah, ki so nastopile v domovini tega slavnega pisatelja in glasnika mlade Španije, ni postalo svobodno samo njegovo delo, marveč tudi obilneje kot kdaj prej procvata književnost in znanost.

Pristopajte k Vodnikovim družbi

Meštrovič in Dolinar

Prispevek k naši umetnostni kritiki

Vprašanje podobnosti in delih obeh umetnikov — Nekoliko primerjave

41.

Vzemimo zdaj Dolinarjeve reliefe na palači OUZD!

Primerja z Meštrovičevimi arhaisko - metznerjanskim reliefi je na dani.

Več ko jasno je tudi, da so ti nastali mnogo prej ko Dolinarjevi. Moška glava na desnem reliefu je uprav trapanito slična Meštrovičevemu tipu glave, ki ga je tako često uporabljal in izkristaliziral v svojem »Junaku« (Beograd, Kalimegdan).

Gesta dvignjene desnice (v dveh prelomih) in spuščene, včasih preko telesa vržene levece je baroknega, buonarottijevskega izvora (Michelangelo, Poslednja sodba). Meštrovič se te geste rad poslužuje (Mojses, Ljennin).

Najdemo jo tudi pri Dolinarju — a nima sreče z njo. Meštrovičev Mojses (London, med vojno) je suggestiven. Dvigjena roka z izproženim kazalcem kaže na tablo, ki jo drži levica. »Evo, tu so postavte in ti, nesrečni rod, glej, da jih poslušas — če ne —!«

Dolinarjev Mojses (1925) se je prav tako patetično razmahnil, ne pove pa ničesar. Leva roka sploh ni v akciji (pri tako utirannem gibu) in vpliva teatralno namaščeno. Vendar je plastika frontalno še precej povezana, profili so pa nemočni in kažejo očitno anatomsko - konstruktivne napake.

Iz Meštrovičevega Ljennina bruha vsa divja sila tega velikega risulca preteklesti. Od prsta na roki do gub na sukni je vse ubrano v en sam mogočen krik. (Tudi guba lahko kriči!)

Dolinarjev osnutek za spomenik kralja Petra v Mariboru deluje operetno. Iz osnovne stavne razloga: osebnosti kralja Petra se ta gesta ne da znatkniti.

Kako velik je Meštrovičev vpliv na Dolinarja, naj dokaže sledeča zanimivost: Pri nobenem kiparju nisem opazil, da bi se v draperijah dosledno izogibal konkavnih form razen pri Meštroviču.

Bourdelle n. pr. stalno uporablja konkavne forme v svojih bronastih figurah. Bron jih namreč izborno prenaša, da, zahteva. Tudi v kamnu in lesu sem jih povsod zasledil. Meštrovič si je izgradil v svoji zadnji epohi prav svojsten eistem konkavne draperije.

In zdaj opozarjam na Dolinarjevega Mojzesa in na njegove plastike na palači Viktorije in Delavske zbornice.

Vse to ni niti dobro, niti slabo. Lepote svetle kakor reflektorji skozi temo stoletij in oplajajoč (Križja).

I. V »Slov. Narod« sem čital, da je za Dolinarja primerja z Meštrovičem častno priznanje.

II. Neki krogi trdijo, da je Dolinarjeva odlika neka svetovetna neobarokna nota.

Ad I. Trdim, da Dolinar (sokrat primere z Meštrovičem ne vzdrž). Te svoje trdit-

ve na tem mestu zaradi pomanjkanja prostora ne bom dokazoval; poznavalec plačke je stvar prej ko slej jasna. Pripravljen sem jo pa, če bo potreba, braniti na drugem mestu.)

Ad II. Trdim, da ni Dolinarjeva svojstva neobarokna nota nič drugega kakor pomanjkanje smisla za formo.

Razumem, da je ta moja trditev po eni strani drzna, po drugi pa malo neverjetna, ker je Dolinarjeva plastika pretežno dekorativno - formalistična značaja.

K dokazom! Elementi živih oblik so trije: kroglja, valj in stožec. Pri tako komplikiranem in dovršenem sestavu oblik kakor je človeško telo, pač ne moremo iskati le treh likovnih prvin in prerez skozi katerokoli formo človeškega telesa pokaže vselej krivulje višjega reda.

Dve obliki istega reda in iste velikosti se na človeškem telesu nikoli ne pojavita.

Dve obliki istega reda razne velikosti sta druga poleg druge prav tako izključeni.

Odnos oblike do oblike je vselej gotove vrste kontrast. (Dvodimenzionalni ključ kubistov: odprta krivulja — prema črta — zaprta krivulja je globoko utemeljena.)

Zglobi (komolec, zapestje, koleno) so najbolj komplicirane partije telesa. (R. Franke: »Zglobo so kakor rože!«) Tu se prepletajo oblike višjega reda na razmeroma majhnih površih in najudovitejših odtokih.

Vzemimo zdaj n. pr. Dolinarjevo moško figuro ob vnhodu mestne, hiše na Ahaceljev cesti (ki je za Dolinarjevo plastično formulo zelo značilna) in osredotočimo svojo pažnjo na koleno in okoličo.

Takoj lahko opazimo:

1.) likovne prvine (višek fibulae);

2.) ponavljajoče se oblike.

Vtis: to ni koleno! (V meni je vzbudilo ta le glasben dojem: z zaporednih, enakih udarcev na x enakih bobnov.) Stilizacija mora bazirati na konstruktivni prirode, mora biti verjetna. Kot sijalen primer stiliziranja kolena navajam eno Apolona tenejskega. To je koleno!

Če pa si ogledamo celo figuro, vidimo, da Dolinar lepi na telo neke nižjevrstne oblike, (garnira plastiko kakor slaščičar torto), ki niso utemeljena, jih pogosto ponavlja in s takimi »prispevnitvami« zabrisa ono, kar je v plastiki najvažnejše: konstruktivnost.

Na pomanjkanju konstrukcije in ponavljanju neplemenitih in neutemeljenih oblik bolelaho mnoge Dolinarjeve plastike.

Barok s svojim utrjenim oblik je krasna, a zelo, zelo nevarna stvar.

V kratkem: Meštrovič stilizira. Njegovo poznanje oblik in konstruktivnih zakonov je ozromno, zato stilizacija utemeljena in verjetna. Dolinar stilizira. Njegovo poznanje oblik in konstruktivnih zakonov je pomanjkljivo, zato stilizacija prevečkrat neutemeljena (prispevnjena) in manj verjetna. Dolinar je mnogo močnejši, kadar črpa iz živega življenja (portreti).

Nikolaj Pirnat.

no, kar sva se z drjem Lahom seznanila v nekoliko čudnih okoliščinah tam ob Muri, na zelenih panonskih tleh danes avstrijske Radgone. Bil je prvi slovenski pisatelj iz ljubljanskega kroga, ki sem ga osebno spoznal — in prvi, saj veste: to je zmirom nekaj, česar ne pozabim zlahka. Za mladega slovenskega periferijca, dotlej dejansko usmerjenega v Zagreb, a vendar iz daljave stremčnega v slovensko kulturno podnebje, je bilo tako srečanje — z vidika takratne razvojne faze — izreden dogodek. Ozračje in okolje mesta, v katerem je permanentno živila napetost prekratnih dni, je dajalo temu sestanku poseben značaj. Sedela sva z dr. Lahom v gostilni »Zum Kaiser von Oesterreiche«, ki je še kljubovala letu devetnajstemu, in jugoslovanski okupaciji ter sva se pri kozarcu ljutomerčana pomenkovala o slovenski književnosti in o Ljubljani. V tem pomenku in v izprehodu po pomnem mestu ob Muri je bil ves dr. Lah: ves s svojim narodnjaškim idealizmom, v katerem so kljub masarykovstvu čutili antitektualizem, očitno potrebo zanosa, navdušenja, vere in požrtvovalnosti, torej več čustvenosti nego umstvenega kritizma, več romantike nego realizma. Takrat je imel dr. Lah mnogo velikih nadej, kakršne lahko vzbudi samo takšen prevrat kot smo ga doživeli v oktobru leta osemnajstega. Ko sva dve leti pozneje skupaj sedela v mariborski redakciji, je marsikaj že ugasil in se pretilo v tih odgovod. In so vse uglašale tiste srčne plamenice, a ne vse: zlata rezerva je ostala, z njo pa živi dr. Lah duhovno še danes: kot pisatelj, kot publicist, kot profesor.

Toliko osebna barvila za uvod temu intervjuu, čigar odgovori so priklupna izpoved. Razgovor je bil zasnovan že dolgo prej in le ozir na jubilej ga je zavlekel do danes: to bodi opravičilo za pisca, pa tudi za dr. Laha, ki je zdaj skoraj moral odgovarjati, čeprav s stalnim refrenom: Kaj javnost... ljube mi je, če sem sam. K sreči, da človek, ki je tolikanj kot dr. Lah živel v javnosti, ne more biti sam: z njim je doba, je generacija, je narod, je delo.

Kaj mi lahko poveste o zapleten svršenju pisateljevanja? Iz kakšnih doživljava in pod kakšnimi vplivi so nastajali Vaši prvi literarni spisi? Ali ste pisali tudi pesmi in kdaj ste to periodo zaključili?

Mislim, da smo vsi tako začeli. Posebno v tistih mladih letih naše moderne. Med dištvom se je takrat mnogo literarilo. Zanimanje za nove literarne in umetnostne smeri je bilo takrat prav tako veliko kakor n. pr. dandanes za rekordere. Po dijaških stanovanih se je čital »Zvon« in vse je pričakovalo novih razodetij. Ko je bila sezgana Cankarjeva »Erotika«, se je čitala tembolj pod šolskimi klopmi. Ko smo bili v četrtri šoli, je umrl Kette. Šli smo ga kropit v cukurarno. Tekmovali smo med seboj, kdo bo znal več njegovih sonetov na pamet. Pred lenoto njegovih pesmi so obmolknili naši začetniški poskusi. Bil sem takrat v alozijeveču, kjer so dijaki izdajali svoj list »Domček vaje«. Ker je bilo sotrudnikov v višjih razredih dovolj, smo četrtošolci izdajali svoj list »Večernica«. V peti šoli sem n'al »Upornike«. Moja domača vas je bila še polna starih dolenskih povesti. Zdi se mi, da sem vse svoje znanje in neznane junače srečal na dolenskih cestah Dr.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Čas poteka in Bled se še vedno ni odločil, da žrtvuje 15.000 dinarjev za veliko knjigo o veleturnirju. Vse partije z bogatimi pripombami bi knjiga prinesla, v vse dele sveta bi šla. Šahisti vseh držav bi studirali igre, čitali bi pa tudi obširni uvod, ki bi opisoval Bled njegove naravne krasote, hotele, izlete, okolico, deželo in državo. Pa bi pripovedovali svojim znancom o naših krajih in ljudeh, ki ima svet o njih tako čudne, nejasne pojme.

Kaj zares vse to ni vredno 15.000 dinarjev? Ali ne bi bila večna škoda, če bi naša velika prireditelj ostala brez vršičke, brez smetane? Ne gre mi v glavo, da bi imeli tako malo smisla za važnost propagande v inozemstvu. Vrli blejski župan, ki je toliko storil za prvi jugoslovski veleturnir, bi že se našel pravo pot.

Najzanimivejši izmed mladih velikih mojstrov je nedvomno Stoltz. Sreča se mu je na Bledu smejala. Nešteto krat je zasedel v izgubljeni poziciji, nešteto krat je po sreči še uspel porazi. Tartakower ga je na pr. dvakrat imel v kleščah, pa je vendarle obde partiji izgubil. Njemčević in jaz sva ga že imela pod nožem, pa sva oba partijo še izgubila. Igral pa sem še drugo zanimivo partijo s Stoltzom, ki jo danes prinašam. Razburiliva in nevarna je bila. Oba sva v nji imela srečo.

Bel: G. Stoltz. Črni: dr. M. Vidmar.

1. d2—d4 d7—d5
2. c2—c4 e7—e6
3. Sg1—f3 c7—c6

To staro Cigorinovo varijanto sem na Bledu igral večkrat. Dobra je.

4. e2—c3 ———
Najsolidnejši odgovor. Podjetnejša pa je poteza 4. Sbl—c3.

4. ——— Sg8—f6
5. Sbl—c3 Sg8—d7

Črni jadra v Meran. Meranska obramba je še vedno ena izmed najboljših v damskem gambitu.

6. Lf1—d3 d5×c4
7. Ld3×c4 b7—b5
8. Lc4—d3 ———

Na 8. Lc4—b3 sledi lahko takoj b5—b4. Bogoljubov pa je igral Lc4—e2 proti meni.

8. ——— a7—a6
9. e3—e4 b5—b4

Zdi se mi, da je ta poteza potrebna. Črni mora pravočasno belemu skakaču onemogočiti skok na e4, kjer bi izredno ugodno stal. Proti Bogoljubovu nisem igral te poteze, na sem zašel v težave.

10. Sc3—e2 ———
Tudi Sc3—d4 je dopustno. Skakač pa na splošno na robu šahovnice ne stoji dobro, ker mu rob jemlje polovico oblasti.

10. ——— c6—c5
Važna, osvobodilna poteza damskega gambita!

11. 0—0 Lf8—e7
12. Se2—g3 ———

Skakač bi sedaj po novi poti rad prišel na e4. To pot si črni izmisli obrambo.

ki je zelo zanimiva. Trajno namreč preprečuje e4—e5. V ta namen pa mora vzeti na d4. Ideja je dobra in gotovo važna za meransko obrambo.

12. ——— c5×d4!
13. Sd3×d4 Lc8—b7

Ker je trenutno e4—e5 nemogoče, razvija črni hitro damskega lovca. Rošada bi bila slabša. Črni potrebuje namreč polje b8 za svojo damo!

14. Dd1—e2 ———
Krije kmetka e4 in grozi e4—e5.

14. ——— Dd8—b8!
Dama preprečuje e4—e5. Na c7 bi bila na nevarni liniji, ki jo bo zasedla bela trdnjava.

15. Tf1—e1 ———
Grozi zopet e4—e5!

15. ——— Sd7—e5
16. Lc1—f4 ———

Nevarno bi bilo f2—f4, ker bi črni takoj z damo in lovcom napadel skakača na d4.

16. ——— Sf6—d7
17. Ta1—d1 0—0

18. Ld3—b1 Tf8—d8
19. Dc2—h5 g7—g6

20. Dd5—b3 ———
Partija je dosegla svojo kritično točko. Črni bi moral sedaj zavarovati svojo pozicijo s Sd7—f8. Namestu tega pa igra pogrešno kombinacijo.

20. ——— Se5—f3+?
Težka pogreška, ki tako kralju popolnoma pokvari dobro pozicijo.

21. g2×f3! Dd8×f4
22. Sd4×e6! ———

To kombinacijo sem seveda videl. Videl sem jo na v napačni obliki.

22. ——— f7×e6
23. Td1×d7! ———

Da sme beli najprej vzeti na d7 in potem šele na e6 sem prezrl. Sedaj dobi beli dva lepa kmeta in s tem dobi levo igro.

23. ——— Td8×d7
24. Dh3×e6+ Df4—f7

25. De6×d7 Lb7—c8
26. De6—c6? ———

Stoltz ne pazi Dd7—d5 bi odločilo.

26. ——— Ta8—b8
27. Dc6—c7 Tb8—a8

28. f3—f4 Lc8—b3!
29. Lb1—d3 Ta8—c8

Črni že zopet živi in celo napada.

30. Dc7—b7 Df7×f4!!
31. Dd7×e7 Df4—d2

32. Te1—a1 ———
Edina pametna poteza. Na 32. Te1—e3 sledi Dd2×d3!!

32. ——— Dd2×d3
33. De7×b4 Kg8—h8

Ta poteza je odveč. Močnejše je bilo takoj izsiliti zamenjavo dam.

34. Db4—b3 Dd3×b3
35. a2×b3 Te8—c2

36. Ta1—b1 Ke8—g7
37. e4—e5 Kc7—f7

38. Sc3—e4 h7—h6
39. b3—b4 Te2—e2

40. Se4—c3 ———
Na predlog črnega sta se igralca tu zedinila na remis.

Zanimiva, živahna partija!

Iz življenja na deželi

BLED. Obduben mraz je začel pritiskati zadnje dni po Gorenjskem. Minili četrtek smo ga imeli v blejski okolici — 6 stop C V Bohinju in v borovškem kotu pa okrog — 10 stop. C. Na Pokljuki je že prav dobra snuka in za nedeljo se pripravlja več blejskih smučarjev, da jo obiščejo. Tudi sankarjev vidimo precej na Bledu. Svetovalci bi jim pa, naj se ne sankajo po cestah, ker se s tem zgledajo ceste in postanejo pešcem nevarne. Prijatelj Sokola se obveščajo, da bo miklavževanje danes 5. tega meseca, ne pa v nedeljo 6. t. m., kakor je pomotno razglašeno na lepkih. Sokol pričakuje obilne udeležbe.

DOB. Sokol je proslavil prvi december skupno z narodno šolo. Učenci so kar tekmovali z izbranimi recitacijami in deklaracijami. Sokolska deca je tudi dovršeno zapela deset rodoljubnih pesmi pod vodstvom s. Urbančiča. Prosvetar br. Mayer je prebral krasno poslanico SKJ, a tajnik br. Urbančič nam je povedal svoj rodoljubni slavnostni govor. Starosta br. Matičič je slovesno zaobljubil 2 sestri in 11 bratov Sokolov. Slavnost se je dovršila častno za to sokolsko edinic, ki jo mora la tudi prireditelj. Na narodni šoli v Dobu so preteklo nedeljo imeli spominjsko slavnost 25-letnice Gregorčičeve smrti. Vsa dobska šolska mladina z učiteljstvom in drugi močnimstvom je prišla po molitvi ob 15. v šolo, kjer so okrasili Gregorčičovo sliko. Šolska deca je dovršeno deklarirala nad 30 najlepših Gregorčičevih domovinskih pesmi, katere je učitelj govornik spretljaj pojasnjeval. Vmes je prepevala deca rodoljubne pesmi pod vodstvom svojega učiteljstva. Nad dve uri se je tako vnela ljubezen v mladih srcih za vse lepo in dobro.

DOLENSKE TOPICE. Praznik uedinjenja so Dol. Toplice dostojno proslavile. Sv. mašo jebral župnik g. Franc Erzar. Po maši se je vršila v šoli lepa slavnost šolske mladine, ki jo je otvoril šolski upravitelj g. Gregorc z govorom o pomenu 1. decembra. Nato so šolski otroci prav ljubo deklarirali praznik primerne pesmice in zapeli državno himno in še nekaj drugih pesmi. Lepa je bila sokolska proslava v novo urejeni zasilni telovadnici. Slavnostno sejo je otvoril starosta br. Gregorc s pozdravom prisotnih in vzklikom prvemu sokolskemu bratu Nj. Vel. kraju Aleksandra. Nato je prečital poslanico I. saveznega podstaroste br. Gangla iz vrst deca k naraščanju so bili prevedeni 3 dečki in od naraščanja k članstvu 2 brata Telovadna akademija je morala letos zaradi selitve izostati — Dramski odesk pripravila veselobjo »Vozle«.

KRIZEVCI PRI LJUTOMERU. Dne 1. tega meseca nas je zapustila sestra Grudnova Danica. Načelnica tukajšnjega Sokola in okrožna načelnica. Nastopila je novo službeno mesto v Braslovčah. Kot načelnica je delovala z vso požrtvovalnostjo in ljubeznijo ves čas službovanja v Krizevcih in lepega uspeha. Delavno sestro bo društvo zelo pogrešalo.

MEDIJA-IZLAKE. Praznik uedinjenja je proslavil Sokol v nedeljo s sodelovanjem domačih tamburašev in sokolske prosvete. Po odigranju državne himne je pozdravil prisotne starosta br. Hribar. Po zaprezi novih članov je sledila deklaracija s. Verboletove »Soče«. Igra »Kajne« je pod režijo učiteljice sestre Samsove dobro uspeła. Pretekli teden se je poročila hčerka uglednega posestnika in gostilničarja br. Bregarja Mici Bregarjeva. Mnogo sreče v zakonskem stanu!

MOJSTRANA. V ponedeljek smo pokopali na pokopališču pri ljubljani go. Cecilijo Ambrožičevo. Pri pogrebu se je zbralo številno občinstvo s Sokoli na čelu, dalje ob domači gasilni družini in zastopniki vseh domačih društev in korporacij. Pred domom ji je zapelo Triglavsko pevsko društvo žalostinko »Narodno nagrobnico«, pred odprtim grobom pa »Blagor mu.« Naj ji bo lahko domača zemlja! — Oč. številni udeležbi članstva in občinstva je mojstranski Sokol proslavil 1. december. Že na predvečer je priredil Sokol prosvetni večer, na katerem je govoril br. dr. Kropivnik, tajnik ZKD iz Ljubljane ter nam prisil borbe, ki so se vršile do uedinjenja. Program proslave je bil zelo pester in je obsegal poleg raznih govorov tudi ljubeč nastop sokolske dece pod vodstvom sestre Rabičeve, dalje godbene točke, izvajane od sokolskega orkestra, in pevske točke, ki jih je reproduciralo Triglavsko pevsko društvo. Lepo proslavo je ob 20. zaključil društveni starosta.

PRESERJE PRI LJUBLJANI. Volitve v Narodno skupščino so za nami. Na volišču I. v Preserju se je udeležilo navzile protivolični agitaciji 52. odstotkov vseh upravičencev. Čast tem možem in fantom. Na volišču II. v Rakitni je pa bila slaba udeležba. — Sokol je v nedeljo priredil proslavo praznika uedinjenja. Po prebrani spomenici so novo pristopivši člani podali zaobljubo. Nato smo slišali deklaracijo naraščajnika in dvoje zgodovinskih predavanj. Nastopila je še šestčlanska vrsta na drugo in bradlj. Šolska mladina je pa praznovala državni praznik s službo božjo, pri kateri je pel šolski pevski zbor. Po končanem cerkvenem opravilu se je mladina podala v okrašeno šolsko sobo, kamor so prišli na povabilo g. upravitelja tudi zastopniki preserske in tomišelske občine, predstavniki Sokola, orožništvo in stariši. Slavnost je deca zaključila s petjem državne himne. — Sokol je povabil Miklavža na nedeljo 6. t. m. ob 3. popoldne za otroke, ob 6. zvečer za odrasle. — Na Silvestrovo pa priredi bajanko z uprizoritvijo burke »Kakršen gospod, tak sluga«.

PREVALJE. Proslava 1. decembra se je izvršila zvečer na prav dostojen način. Za govorom o uedinjenju so nastopili vsi sokolski oddelki e prav zanimivimi točkami. Vrhunec prireditve je bil nastop ženske dece, ki je predvajala baler »Lutke«, katerega je nastudirala podnačelnica s. Lurškova. Tudi E-mol sonata, predvajana od članic pod vodstvom našimc s. Mastekove je navdušila gledalce. Vse so uspele ostale točke. Odr je prav lepo okrasil br. dr. Flis.

RADOVLJICA. Na praznik 8. t. m. bo do gostovali v Sokolskem domu člani znane šentjakobskega odra iz Ljubljane. Vprizorili bodo izvrstno komedijo Ladi-slava Fodorja: »Rečna ko cerkvena miša«. Ta duhovita komedija je imela v Ljubljani preko 15 razprodanih predstav in je žela pri vseh dosedanjih gostovanjih povsod velik uspeh. Šentjakobski oder, ki je znan širom Slovenije kot najboljši diletantsko društvo, pride v torek prvič v Radovljico in preprčani smo da bodo imeli polno dvorano hvaležnega občinstva. Vse po-

drobnosti so različne z lepakom. Okoličani imajo ugodne železniške zveze. Pridite vsi, ki se hočete za dve urici oddahnuti od vsakdanjih skrbi!

RADECE. Naš Sokolski klub je priredil v nedeljo šahovski dvoboj v Hrašniku s tamošnjim šahovskim klubom. Boj se je vršil na osmih deskah. Zmagali so Radečani s 5 in pol : 2 in pol. To je že druga zmagala na tujih tleh v tem letu. Dokaz, da imamo Radečani prav dobre šahiste po zaslugi našega neumornega šahista g. Hočvarja, bivšega celjskega prvaka.

RAJHENBURG OB SAVI. Sokolska ideja zmaguje tudi pri nas, kar je pokazala nedeljska akademija v proslavo državne praznika. Prostorna dvorana Sokolskega doma je bila popolnoma zasedena do kotička. Vse točke so bile dobro izvedene in nagajane z živahnim aplavzom. Po uspehi akademiji se je vršila prosta zabava. Ob tej priliki se nam je prvič predstavil novoustanovljeni sokolski orkester.

RUSE. V prosvetnem tečaju Sokola je vnel preteklo nedeljo lepo predavanje župni podstarosta br. dr. Maks Kovačič o sokolski ideji. Prihodnje predavanje bo v nedeljo 6. tega meseca popoldne o pomenu lukovnega gledališča in o zgodovini Sokolstva. Ob 14. bo lukovna predstava »Snežulčica«, po predstavi razgovor o tem gledališču, nato pa o zgodovini Sokolstva. Opozorjamo članstvo in naraščaj, da je obvezno priti na predavanje.

SODRAŽICA. 1. december smo praznovali na najsvetnejši način. Po končanem cerkvenem opravilu smo napočili veliko šolsko sobo, kjer se je vršila lepa proslava. Po govoru sokolskega upravitelja je mladina nastopila s petjem, deklaracijami in telovadnimi točkami. Zvečer je priredil Sokol svečano telovadno akademijo ob nabito polni dvorani. Mogočno je zadonela državna himna moškega zbora pod vodstvom br. Adamiča. Po prečitani poslanici je imel starosta br. Oberstar govor o uedinjenju. Zaobljubo je podalo 7 članov in 4 članice. Razdelile so se tudi diplome. Telovadne in pevske točke so najlepše uspele. Vsa izvajanja in nastopi so želi vharne aplavze. Razšli smo se vsi zadovoljni nad užitek, katerega nam je nudil ta večer.

SLATINA — RADENCE. Soča kralja Aleksandra I. je proslavila 1. december pod vodstvom upravitelja g. Miheliča. Po njegovem jednatem govoru je sledila igra »Klic kralja«, nato recitacija domorodnih pesmi in ubrano petje. Mladina se je prav lepo izkazala.

SREDISCE OB DRAVI. Sokol je priredil v proslavo uedinjenja 29. novembra v Sokolskem domu posrečeno akademijo. Po pozdravnem nagovoru br. načelnika je prečital br. prosvetar manifest »Saveza SKJ«. Nato je bila zaprisega na novo pristopivšega članstva, pri čemer je podstarosta br. Tkalec Ante v zanosnem govoru poudaril dolžnosti članstva. Telovadne točke so lepo uspele. Vse nastopajoče oddelke je spremljal na klavirju g. dr. Heiss, ki mu bodi izrečena najiskrejša zahvala.

ST. VID NAD LJUBLJANO. Prosvetni oddelki šentvidskega Sokola se jako marljivo udeležujejo. Po prav dobro uspelem »Desetem bratu«, ki ga je uprizoril dve nedelji zaporedoma v razprodani dvorani, je v nedeljo nastopil z novo nastudirano Bevkovo igro »Kajne«. Režija v vestnih rokah inž. Zalokarja je bila dobra. Izpili so požrtvovalne, kakor mravlje pridne prosvetne delavce, kolikor je pač mogla. Vloge, razen nekaj manjših, so bile mestoma prav mojstrsko podane, a vsekozi dobre. Izredno naravno pa so nastopali »Grav-narjev Jože«, fašistična poturica Angelo in Gorjan. Pri njihovi igri je vladala v dvorani grobna tišina. Tudi ženske vloge so bile povolne. V splošnem je bilo občinstvo tako navdušeno, da je z gromkim odobravanjem ponovno privabilo igralce na oder. Želimo vsi, da nam dajo kaj timalu zopet prihodnje svidenja v Sokolskem domu. Pri tem pa se najtojepleje priporočamo ljubljancem za prijazen poset naših iger, saj ugodna zveza je zdaj dana, pripomoča pa bodo, da bo naš marljiv Sokol lahko čimprej mislil na gradbo lastnega doma. Nekaj pa g. režiserju polagamo na srce: naj karakternih vlog nikar ne daje osebam, ki ne pridejo iz svoje osebnosti, ki vedno in naj si bo v katerikoli vlogi, podajajo samega sebe!

ZABUKOVCA. Sokol je imel akademijo že 29. novembra v rudniški kantini. Nastopile so vse vrste z dobrim uspehom. Posebno so ugajale vaje članic ženske dece in H. del Vidmarjevih prostih vaj od 1920. Po akademiji se je razvila nepri-siljena prosta zabava. Na predvečer 1. decembra so naši vrli člani zažgali kres na Britnih solih. 1. decembra se je vršila popoldne v telovadnici svečana seja, pri kateri je podalo zaobljubo lepo številno članov.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

SOKOL

Sokol I. Ljubljana-Tabor obvešča svoje članstvo, da je pri pregledu matrice ugotovil, da je še nekaj članov in članic v zaostanku s članarino za leto 1931. Zato poziva svoje članstvo, da poravnava svoje zaostale obveze do najdalje 15. t. m., ker se bo sicer vsakogar brez izjeme s tem dnem črtalo iz članstva. Uprava.

Razne vesti. V župi Beograd otvorjeni prednjaški tečaj, ki bo trajal 20 dni, obiskuje 24 članic in 40 članov. Tudi župa v Velikem Bečkereku bo priredila 14 dnevi tečaj za načelnike in načelnice, župa Mostar pripravila tretji tečaj za vodnike čet, ki jih ima okrog 80. Tudi v Varazdinu bo tečaj, saj primanjkuje prednjačkov in je izmed 58 edinic še vedno polno krajev, kjer si žele društva ali čete.

Nov sokolski dom v Kitevu v skopljanski župi se bo kmalu gradil. Občina je podarila društvu potrebni svet, temeljni kamen je že bil slovesno vžidan.

Miklavžu

dobavlja kot NAJČENEJŠI DOBAVITELJ

Radioaparate in vse radiopotrebščine

gramofone od cenenih do luksuznih, ki so na višku razvoja gramofonije, ter plošče v največji izbiri. Smuči, sanke ter vse druge potrebščine za zimski sport. Fotoaparate.

Žugošport

Dalmatinova ulica 3

Miklošičeva cesta 34.

Naša srčno ljubljena, predobra mati, stara mati, prababica, tašča, svakinja in sestrična, gospa

Marija Ogoreutz rojena Seifert

nas je za vedno zapustila. Umrla je danes po dolgi mučni bolezn, previdena s tolažili svete vere v 83. letu svoje starosti.

Pogreb bo v nedeljo, dne 6. decembra ob 4. popoldne iz hiše žalosti na mestno pokopališče.

Predrago pokojnico priporočamo v drag spomin.

Novo mesto, dne 4. dec. 1931.

Globoko žalujoči ostali.

Sport

Zanimiv nedeljski nogometni program

Jutri se bo odigral v Ljubljani finale pokalnih tekem LNP za poškodbeni fond Sestaneča se oba zmagovalca nad Slovonom, odnosno Svobodo, Ilirijo in Primorje.

Da se bo tekma odigrala vredno, je jamstvo sodnik g. dr. Planinšek iz Maribora, kateremu je poverjeno vodstvo tekme. V predtekmi bosta nastopila Svoboda in Slovani. Tudi ta tekma bo zanimiva z ozirom na znano borbenost obeh moštev. Tekme se odigra na igrišču Ilirije, pričetek ob 10. v prvenstveni borbi dva protivnika, ki gojita enako tehnično precej dovršeno igro. Ta tekma, ki obeta v vsakem pogledu interesantno igro, mogoče najbolj zanimivo od vseh dosedanjih prvenstvenih domačih borb, je za Hermesa večje važnosti kot za Primorje. Toda, če bodo hoteli Siskarji odnesti zmago, se bodo morali zelo potruditi, kajti primorjanska garnitura je prav dobra. Kar je dokazala v raznih igrah na domačih tleh. Igra se ob vsakem vremenu.

Cross country sportnega društva »Vrh-nike« se bo pričel jutri ob pol 14. Start pri cerkvi sv. Lenarta, cilj pred Cankarjevimi spomenikom. Daria, ki so razstavljena v glavni zalogi tobaka na Vrhniki, so darovali domači izdelovalci smučk in opreme Ivan Krašovec, Jože Grom, Andrej Casarman, Franc Zitko in Fr. Fajdiga, katerim se društvo lepo zahvaljuje.

SK Svoboda (Ljubljana). Za nedeljsko tekmo s Slovonom morajo biti točno ob 12.15 pri g. Kovaču. Medvedova c. 56: Kri-vačič, Zemljak, Potekal, Bogme, Boncelj, Habicht L. Starman, Jančič, Makovec, Bončar, Ozebek, Rezerve: Schoster, Seršec, Jakša, Erlich. Ob 12.30 naj se javijo na igrišču Ilirije reditelji Stoković, Kopčaver, Sušteršič, stranski sodnik Habicht L. Vsa rezerva na jbo jutri določeno točno ob 8.30 v garedroba na igrišču Primorja zaradi treninga.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Pozivajo se vsi igralci na današnji strogo obvezni sestanek ob 19. pri Zvezdi. Obe-čno še Klančnik in Mokorel. Za nedeljsko tekmo bo garderoba v Frankopanski ulici.

SK Jadran. Jutri prvenstvena tekma z Ilirijo. Točno ob 9.30 popoldne naj bodo na igrišču Pirije: Logar I., Logar II., Kosmač, Kos, Kolar, Januš I., Kern, Zadel, Zale, Očen R. (Kocijan), Benedičič, rez.: Očen A., Frelih ter določeni reditelji, kratni vstop.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Zaradi prvenstvene tekme, s Hermesom morajo biti jutri ob 9.30 na našem igrišču: Mika, Sinkovec, Jež, Baum, Sunkule, Sočan, Jug II., Pišek I. in II., Tračević, Calcar, Bizjak, Golob, Peterlin: reditelji: Petrič I., II. Strnad.

Kolesarska sekcija ASK Primorja va-hi avto člane na današnji sestanek ob 20. v prostorih hotela Mikle. Sigurno vsi!

Brezplačni smuči tečaji za začetnike in goste se bodo pričeli jutri v Kranjski gori. Izveščani smučarji bodo vadili v smučanju in »školi« tečaji bodo trajali do sred. marca. Teren in vreme sta zelo pri-merna. Vlak sportnik ki namerava pose-titi naš kraj, naj se ob prihodu obrne kar

na Tujsko-promotno društvo v Kranjski gori, ki bo vsaki želji rado ustreglo.

Mariborski smučarski klub priredi smuške tečaje za začetnike in zvečane pri »Pohorskem domu« (1030 m) na Pohorju (dostop iz Maribora in postaje Hoče 2 in pol ure). V vsakem tečaju, ki traja sedem dni, se vrši ločeno strokovni pouk za začetnike in za izvečane. Prvi tečaj traja od 25. decembra 1931 do 1. januarja 1932, drugi od 1. januarja 1932 do 7. januarja 1932. Za vsak tečaj plačajo člani 395 Din, nečlani 435 Din za 7 dni, prvovrstno prehrano (zajtrk, kosilo, južna in večerja). Udobno prenočišče v celodnevno zakurjenih sobah, kjer je na razpolago topla in mrzla voda. Teoretičen in praktični pouk po strokovnem smučkem učitelju. V domu komfort, električna »azvet-ljavi, radio, kopalnica itd. V gornji vsoti je vséta tudi prijavina in »šina za tečaj. Prijave se sprejemajo za prvi tečaj do 20., za drugi tečaj do 25. t. m. Plačati je 150 Din, ostalo vsoto ob začetku tečaja. Prijava se lahko odpove najkasneje pet dni pred tečajem tor se v tem primeru vrne 150 Din. Prijave sprejema isteno ali pisмено »Mariborski smučarski klub«, urarna Stojec, Maribor, Jurčičeva ul. 8. — Program kluba za sezono 1931/32 obsega naslednje prireditve: Omenjena tečaja, katerim slede v primeru ugodnih snežnih razmer tečaji v Mariboru ter tečaji v Sv. Lovrencu na Pohorju januarja meseca. Dne 17. januarja 1932 smuška tekma za k.u.o.v prvenstvo na Ruški koči, dne 24. janu-aria 1932 smuška tekma na daljavo 50 km s startom in ciljem Ruška koča za preho-den pokal trdke Meinel-Herold. Ta tek-ma obeta postati ena najinteresnejših prireditvev v naši državi, ker bodo zbrani na startu naši najboljši smučarji. Febru-aria in marca meseca krmarske vožnje in izletj na Pohorje, Urško, Peco, Kozjak in spomladaj na Alpe.

Otvoritev drsališča Ilirije bo v pri-meru ugodnega vremena jutri. Drsa-lišče je bilo lani znatno povečano in opremlje-no z novo moderno garderobo. Cene dne-vnih in sezonskih vstopnic so iste kakor lani. Sezonske vstopnice se bodo izdajale v nedeljo popoldne od 9.30 do 12. v drsa-liščni garderobi ne glede na to, ali je drsališče otvoroeno ali zaprto. Dijaki morajo predložiti pri nakupu sezonskih »stopnic letošnjo knjižico, člani pa klubske izkaz-nice, iz katere mora biti razvidno, da je članarina poravnana do konca 1931. Sezon-ske vstopnice ne veljajo ob nedeljah in praznikih popoldne, pri tekmah in »concer-tih. Dnevne vstopnice veljajo samo za en.

VREMENSKO POROČILO JZSS. Rate-če: temperatura —7, snega 50 cm, jasno, smuka idealna. — Koča pri Tamarju v Planici: —10, 70 cm suhega pršica, jasno, smuka idealna. — Kranjska gora: —12, barometer 767, jasno, 35 cm pršica, smuka idealna, skakalnica uporabljiva in priprav-ljena. — Dovje-Mojstrana: —14, 30 cm pršica, jasno, smuka idealna, skakalnica upo-rabna, izgledi za Alpe in Karavanke izvr-stni. — Bled: —8, pršice na trdi podlagi, skakalnica in drsališče uporabno, izgledi za nedeljo zelo dobri. — Sv. Križ pod Go-lico: jasno, smuka dobra. — Pohorje: Ma-riborska koča: —5, 15 cm pršica, jasno, smuka zelo dobra, sever. — Ruška koča: 18 cm pršica, jasno, smuka zelo dobra, skakalnica uporabna do Repoluska. — Klopni vrh: —6, 40 cm pršica jasno, smu-ka idealna. — Ribniška koča: —7, 30 cm pršica, oblačno, sever, smuka idealna. — Ribnica na Pohorju: —4, 20 cm pršica, oblačno, mirno.</

Iz življenja in sveta

Iz česa je naše telo?

Najvažnejša snov je voda — Potrebni strupi

Bil je zelo važen korak naprej v spoznanju življenja, ko je znanost ugotovila, da je vse živo sestavljeno iz tistih snovi, ki tvorijo tudi mrtvo naravo, iz njenih 92 kemičnih prvin.

Živa substanca daje med temi posebno prednost nekaterim posameznim in sem spada zlasti ogljik. Od te prvine poznamo že danes kakšnih 200.000 spojin, ki so pa le majhen del vseh možnih ogljikovih spojin. Od vseh drugih prvin so odkrili doslej komaj kakšnih 25.000 spojin.

Poleg ogljika, brez katerega bi bilo življenje v nam znanih oblikah nemogoče, se odlikujejo zlasti še kisik, dušik in vodik. Kisik je neobhodno potreben za proces sežiganja. V našem telesu se vsi trdni trajni, tako zvani »temno sežiganje« brez plamenov in ognja, ki ga spoznamo jasno po nastajanju telesne toplote. Kisik dobavlja torej vso toploto in energijo, ki ju potrebuje organizem za vzdrževanje življenjskih procesov.

Dušik je bistvena sestavina naše hrane in tako znani beljakovini iz katerih sestoji pretežno meso našega telesa. Vodik najdemo končno skoraj v vseh snoveh našega telesa.

Dalje sestavljajo človeški organizem kalcij in fosfor kot sestavini kosti, železo kot sestavina krvi, žveplo v beljakovinah itd. Vse te prvine, v celoti jih je trinajst, se družijo medsebojno v nešteti spojinah, ki tvorijo naše telo. Najvažnejša spojina pa je voda. Človeški plod sestoji v tretjem mesecu v 94 odst. iz vode, telo odraslega človeka pa vsebuje še vedno 70—75 odstotkov vode, možgani celo 78 odstotkov.

Vodo potrebuje kot živa substanca zato, ker se najrazličnejše kemične spremembe najbolje izvršujejo v tekočinah. To je tudi vzrok, da je naša kri tekoča. Seveda pa je tekoče stanje v svojih raznih

stopnjah (poltekoči, sluzasti itd.) zastopano v prvi vrsti pri življenjskih dogajanjih: trdo stanje je zastopano zlasti pri tvorbi okostja in ogrodnih snovi, plinasto pa zlasti pri dihanju.

Ostala »suha« substanca našega telesa, ki je telo vsebuje kakšnih 25 %, sestoji pretežno iz beljakovin, dalje iz ogljikovih hidratov (sladkorja, škroba itd.), maščob in raznih soli. Ogljikove hidrate dovajamo telesu zlasti z rastlinsko hrano in jih telo pretvarja v druge snovi. Deloma jih pa nakopičuje kakor maščobe kot nekakšno »zivilsko rezervno«. Med solmi sestavlja telo zlasti kuhinjska, pa tudi druge, kakor magnezijeva, kalijeva itd., imajo važno vlogo.

Telo sestavlja v glavnem kakor smo rekli 13 prvin. Poleg teh 13 pa je novejša znanost odkrila v telesu še 10 prvin, ki imajo zanj ogromno važnost, dasi jih je vseh skupaj neznatna količina. Med temi so n. pr. aluminij, jod, cink, baker in celo arzen, torej zelo nevarni strupi.

Neki pariški lekarnar je že preko deset let moral trpeti v zloglasni kazenjski koloniji Gujani, kjer so v truplo njegove žene našli sledove tega strupa. Končno so znanstveniki odkrili, da je količina ugotovljenega strupa ustrezala njegovi normalni količini v telesu in so jo moza oprostili. Tudi druge strupe sprejema telo neprestano po hrani in jih mora — seveda do določene meje — sprejemati, ker so za njegovo življenje neobhodno potrebni. V čem pa obstoji njih važno delo, ne vemo še natančno: morda spodbujajo s svojo golo prisotnostjo razne življenjske procese, ne da bi se pri tem sami kemično spreminjali in vezali. Sploh ravna narava človeško življenje rada s pomočjo neskončno majhnih količin raznih skrivnostnih snovi, med katere spada n. pr. slavnih hormonov in vitaminov. Njih skrivnost pa bo morala znanost šele prav odkriti.

Henrietta Charasson

V Parizu in potlej v Ženevi so pred kratkim z velikim uspehom igrali dramo »Vragov skoke«, katere avtorica je priznana francoska pisateljica Henrietta Charasson. Pariški kritiki so se prav laskavo izrazili o njenem najnovejšem delu, češ, da žive v

Henrietta Charasson

njem res človeške osebnosti, hkrati ga pa preveva neka vedrost in moralno zdravje, ki se, žal, tako pogreša v modernih odrskih delih.

V »Vragovem skoku« se je pisateljica uprla tendenci današnjih dramaturgov, ki spravljajo na oder same bolne, nenormalne in izprijene individue, vzete od povsod, samo ne iz občestva poštenih ljudi. Avtorica si ne dela nikakih iluzij o človeštvu, če idealizira svoje tipe, vzete večinoma iz meščanstva. Njene osebe se samo gibljejo v miljeu, v katerem se še čutijo medsebojne socialne vezi, načela, predsodki, kjer vlada vest in razločevanje dobrega od zlega. V »Vragovem skoku« je strast, borba, notranja drama, toda ni perversnosti. Delo je odkritosrčno, spretno izpeljano in fino, čeprav nadahnjeno z diskretno ironijo, ki je lastna vsem delom te nadebudne francoske pisateljice.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Sonja Henie potuje na olimpijado

Mlada norveška svetovna prvakinja z nemškim prvakom v umetnem drsanju Ernstom Meyerjem

Umetnost za kruh

Socialna beda je med nemškimi upodabljačimi umetniki dosegla višek, kakršnega ne pomnijo najstarejši med njimi. Mnogi slikarji in kiparji, ki uživajo velik sloves, so bili prisiljeni prodajati svoja dela na zasebnih dražbah. Čeprav so na takšnih razstavah prodajali slike in kipe po najnižjih cenah, je bil odziv kupcev tako pihel, da so morali še te prodajne cene skriti na 75 odstotkov, da so vsaj nekaj razpečali.

Te razprodaje so pokazale, da je zanimanje občinstva za upodabljače umetnine zaradi socialnih nadlog močno padla. Ker slik in kipov danes skoraj nihče več ne kupuje, so začeli umetniki svoje izdelke zamenjavati za obleko, obutev in živila. Umetniki prosijo za takšno zamenjavo z velikimi plakati. V Potsdamu so celo odprli razstavo slik. Na posebni tiskovini opozarjajo razstavljalci občinstvo, da so umetnine, opremljene z rdečimi listki, na prodaj v zameno za blago, kar je pač pretresljivo znamenje našega časa.

Nova zvezdarna v ČSR

V Budjevicah so pričeli graditi novo zvezdarno, ki bo dobila ime po slavnem legonarskem generalu in prvem češkoslovaškem vojnem ministru Štefaniku. Zvezdarna bo rabila predvsem za popularizacijo astronomskih izsledkov. Zvezdana bo z meteorološko in potresno postajo, bržkone pa tudi z oddelkom ki bo služil svrham bodočega letališča v tem mestu.

Zimsko prometno sredstvo na severu

Sanj s propelerjem na zamrznjenem morju pri Helsingforsu

140letnica Mozartove smrti

Dne 5. decembra 1791, torej pred 140 leti, je na Dunaju umrl slavn skladatelj Wolfgang Amadeus Mozart. Zapustil je 626 del.

»Rastlinsko srce« ne bije

Slavni indski raziskovalec Bose je pred kratkim sporočil svetu senzacionalno vest, da pošilja rastlina svoje soku z ritmičnimi sunki v višino kakor človeško srce kri v periferijo človeškega organizma. Bose je konstruiral izredno komplicirane priprave, s katerimi se mu je po njegovem mnenju posrečilo opazovati tudi redne gibljaje rasti pri rastlinah.

Sedaj pa sta dva nemška raziskovalca, Ubisch in Zachmann, zgradila še občutljivejši aparat, ki poveča vsak gib 11.000 - krat, in s tem aparatom nist mogla ugotoviti nobenega izmed pojavov, ki jih je po lastnem zatrdilu odkril sir Bose. Nemška učenjaka menita, da se je ta zmotil in da ni z odkritjem »rastlinskega srca« še nič.

V znanstvenem svetu je zbudil nastop obeh nemških profesorjev veliko pozornost in zdaj preiskujejo, kdo se je prav za prav zmotil, onadva ali indski učenjak.

Pionir razsvetljevalne tehnike

Maks Graetz,

znani berlinski industrijec, praznuje jutri svoj 70. rojstni dan. Najvažnejši proizvod njegove tovarne je bila vseča plinova svetilka leta 1903

Spektroheliograf

Spektroheliograf je naprava, s katero je postavil ravnatelj zvezdarne na Mountu Wilsonu dr. Hale sonce pod stalno nadzorstvo. S tem aparatom je mogoče opaziti na površini sonca več podrobnosti kakor z najboljšim daljnogledom. Spektroheliograf pa ni v rabi samo v Ameriki, ampak tudi v Švici in drugih evropskih državah, imajo ga pa tudi v Indiji. Z njim upajo moderni nebolgledi, da bodo izrgali soncu čim več tajn. Največje upanje polagajo v ugotovitev, koliko zavise izbruhi sonca od magnetnih viharjev na zemlji. To vprašanje zanima posebno milijone poslušalcev radia, kajti čeprav še ni docela gotovo, vendar je jasno, da imajo magnetni viharji velik vpliv na prenašanje glasov skozi zračne plasti.

Spektroheliograf je nameščen tudi v zvezdarji v Greenwichu. Neki zvezdoslovec se je o njem izrazil takole: »Velika prednost te naprave obstoji v tem, da je z njim mogoče nadzorovati sonce ob vsakem času in nepretrgoma. S spektroheliografom se vidi sonce v rdeči luči, pri čemer je vsaka druga svetloba izločena. Protuberance sonca in osrednje točke sončnih peg se vidijo v temni barvi. Od časa do časa je videti, kako brizgajo kvišku oblaki plina, in sicer z brzino 80 do 160 km na sekundo. V nekem primeru so celo ugotovili, da je znašala moč takšnega brizga 400 km na sekundo. Spektroheliograf pomaga tudi pojasnjevati posebne oblike sončnih erupcij, dočim vzročna zveza med temi pojavi in med magnetnimi viharji še ni našla tolmača.

Loucheur in perutninarstvo

Nedavno umrl francoski državnik Loucheur je bil navzlic veliki obremenjenosti z državnimi posli toliko prost, da se je lahko bavil tudi z zasebnimi kupčijskimi zadevami. Na borzi je bil dobro znan, a tudi v ureditvi zasebnega življenja je bil velik mojster.

Pred nekaj leti je kupil grad Louveciennes, ki je bil svojčas last madame Dubarry, favoritke kralja Ludovika XV. V tej graščini je Loucheur uredil vzorno farmo za perutnino. Moderniziral je gospodarstvo na graščini tako večje, da še danes občudujejo vsi njegovo iznajdljivost. Loucheur ni brez nadaljnjega pritegnil tistim, ki pravijo, da kokiši pozimi ne nesejo zaradi mraza. Njegovo spoznanje in prepričanje je bilo, da kokiši pozimi ne nesejo toliko kakor poleti zaradi pomanjkanja sončne svetlobe. Zato je odredil, da morajo v njegovem gradu pri perutnini še na vse zgozda zjutraj goreti močne električne obločnice, ki so perutnini nadomestovale sončno luč.

NAJNOVEJŠA ŠTEVILKA

ilustrovane tedenske revije

„ŽIVLJENJE IN SVET“

vsebuje naslednje zanimivosti:

PROFESOR HOLZKNECHT (Njegov pomen za röntgenologijo — Dr. Mila Kovač — s sliko). — LUCIEN TESNIERE (s sliko). — TUJEC (Rudolf Kresal — z ilustracijami E. Justina). — SEGREVANJE IN OHLAJANJE NAŠE ZEMLJE (Dr. Oskar Reya). — NA OTOKU KRVNE OSVETE (Korziha — s slikami). — PETDESETLETNICA DR. IVANA LAHA (s sliko). — SLIKE IZ ŽIVLJENJA IN SVETA. — CRNI BOLID (z ilustracijami Fr. Škodlarja). — PREVRATNE IZNAJDBE ALI DOMISLIJA? (slike). — FRANCOSKE KOLONIJE (Dr. Vi. Travner — s slikami). — SMUCARJI NA PLANI? (s sliko). — TEDENSKI JEDILNI LIST. — KARIKATURE. — IDEALEN PARTNER ZA PLES. — MACKA, ZAJCKOVA MATI (s sliko). — HUMOR V SLIKAH.

»ŽIVLJENJE IN SVET« izhaja tedensko in stane mesečno samo 8 Din. Naroča se pri upravi: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5.

Cenejše pomlajevanje

Ruski učenjak Voronov hoče poenostaviti svojo pomlajevalno metodo

Znani ruski pomlajevalec specialist dr. Voronov se je vrnil z daljšega potovanja po svetu na francosko Riviero, kjer je dal novinarjem zanimive izjave o skušnjah, ki jih je prinesel s svoje poti. Najzanimivejša pa je bila učenjakova trditev, da živi Američan povprečno samo petdeset let.

»Moje trditve, da mora Američan umreti s petdesetim letom, ne smete vzeti dobesedno«, je dejal učenjak. »Razumeti me morate v tem smislu, da je Američan pri svojem petdesetem letu popolnoma izčrpan in izrabljen. Čeprav ljudje pri teh letih še žive, si vendar upam trditi, da so v 50. letu že napol mrtvi.«

»Kaj pa je vzrok njihovih porabljenih sil? Ne tajimo si, da je tega v poglaviti meri kriva gonja za denarjem, ta morilni življenjski tempo, katerega plačuje sodobni Američan s svojim življenjem.«

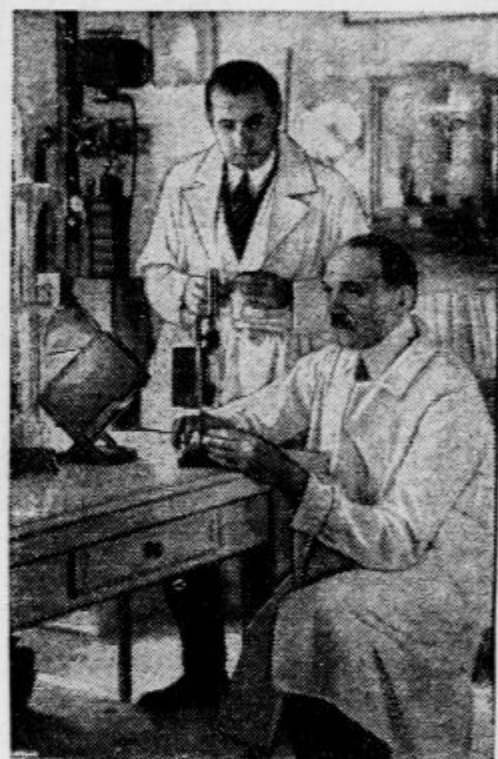
Dr. Voronov se zdaj trudi, da bi svojo pomlajevalno metodo čim bolj poenostavil. Do nedavno, pravi Voronov, so se vsi ljudje brez izjeme uklanjali usodi zgodnjega staranja, ki jim je prineslo prezgodnjo smrt. Zdaj se je položaj popolnoma izpremenil. Možnosti, da bi se ognili smrti, sicer nimamo, moremo pa podaljšati življenje in prevsem moremo olajšati fizične bolečine, ki nas mučijo.

Zdaj sem na tem, je izjavil učenjak, da čim bolj poenostavim svoje precepjanje žlez. Doslej sem rabil pri pomlajevalnem postopku po tri žleze, v bodoče bo zadostovala samo ena. Nedvomno pomeni to velik napredek, kajti v prihodnje si bodo mogli dovoliti takšne operacije poleg imovnih posameznikov tudi manj premožni ljudje iz ljudstva.

V svojih laboratorijih pa dela dr. Voronov še druge poskuse, o katerih je javnosti še malo znano. Pomlajevalec preiskuje, če se ne dajo nekatere bolezni, ki so doslej veljale za neozdravljive, izlečiti s transplantacijo žlez. Po sodbi zdravnika-pomla-

jevalca se človeški organizem po transplantaciji žlez tako okrepi, da lahko kljubuje boleznim, o katerih se današnji znanosti niti ne sanja.

V kratkem odpotuje dr. Voronov v Afriko, kjer je francoska državna živalska

Prof. Voronov s svojim asistentom v laboratoriju

farma. Tam delajo trenutno poskuse s tri tisoč ovni, ki naj dokažejo, kako se spremeni organizem po presaditvi žlez. Ze doslej se je pokazalo, da tako okrepljene živali dajejo več volne kakor navadno in da so po operaciji tudi za razplod mnogo sposobnejše kakor so bile pred njo.

Največja lakotna katastrofa v zgodovini

Sira Johna Hopea Simpsona, ki je bil imenovan za komisarja pomožne akcije za gladujoče po poplavih na Kitajskem, čaka težka naloga. Živila, ki jih je uničila zadnja povodenj, so bila tako obilna, da bi bila zadostovala za enoletno prehrano 18 milijonov ljudi.

Zdaj so vode sicer upadle, zato pa je sonce storilo svoje. V poplavljenem ozemlju se je zemlja posušila v kepe, ki so trde kakor kamen. Grude so tako trde, da jih je nemogoče razbiti in prekopati opustošene kraje.

Kitajska vlada je dala Simpsonu na razpolago letalo, da obišče ponesrečene kraje. Na Rumeni reki čaka na sto tisoče ton ameriške pšenice, toda velikanske so ovire, ki jih velja premagati, preden se mora pšenica razdeliti med gladujoče prebivalstvo. Samo v Sanghaju je nad 60.000 beguncev. Sir Simpson pravi, da bo največja stiska pritisnila šele v januarju, ko bo lakota dosegla vrhunec. Takrat bo trela skrbeti za 10 milijonov gladnih in šele tedaj se bo pokazalo, ali takšna pomožna akcija kaj zaleže.

Nov hitrostni rekord

Iz Detroita poročajo, da je letalec L. Bayles dosegel nov hitrostni rekord v zraku. Napravil je 458,8 km na uro in presegel dosednji rekord v zraku za skoraj 7 km.

Iz uredniškega koša

Hotibor. Neki kmet je prodal nekemu peku kilogram masla. Nezaupni pek je doma maslo stehal in je ugotovil, da kaže tehtnica samo tri četrt kilograma. Razjarjen nad goljufivim kmetom ga je naznanil. Kmet pa je pred sodnikom odločao za vračilo obdolžitve, češ da se je kot vteži poslužil kilogram težke pekove štruce. Če je štruca tehtala kilogram, je moralo tudi maslo imeti to težo. Ta zagovor je bil tako dober, da so peka obsodili namesto kmeta.

Vsak dan ena

Dirigent kot oče: »Pst... pst... Pst... piano...«

C. Schmidt:

Mesto mrtvih v Lukatanu

Roman

»Moji beli prijatelji naj bodo previdni. Tam gori je Xibalbay.« Pokazal je proti vrhu griča.

»Nihče ne ve, ali ni tam gori katerega izmed belcev,« je dodal, »čeprav ne verjamem, da bi se bili toliko oddaljili od svojega taborišča — posebno še na to stran.«

Nato je molče krenil naprej po nizkem, dokaj redkem gozdu. Izmed zadnjih debel se nam je zasvetila naproti svetla zelen neporazšene trate.

Veselo vznemirjeni smo hoteli zdirati proti vrhu. A Hluni nas je zadržal.

»Konji mojih belih prijateljev naj ostanejo tu!«

Razjahlali smo. S kislim obrazom sta se mornarja uklonila mojemu povelju, naj pazita na konje.

Hluni je zakrkal kakor ptici tulcani in obenem odločno mahnil z roko, naj mirujemo. Kakih dve sto metrov v stran od sebe smo različno čuli isti klic, ki se je trikrat ponovil. Hluni se je obrnil.

»Beli prijatelji naj gredo vsi z menoj. Vojniki Majev bodo pazili na njihove živali.«

Zaradi mornarjev sem bil tega vesel. Če sta bila doslej delila z nami vse napore, ne da bi se pritoževala, jima je bilo treba tudi privoščiti, da ostaneta z nami v tem trenutku, ko je postajala stvar najbolj zanimiva.

Cez pol ure smo bili tik pod robom. Hluni se je ozrl in mi polglasno šepnil:

»Ležite!«

GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20

Sobota, 5.: Zaprtlo.

Nedelja, 6. ob 15.: Princezna in pastirček. Obisk Miklavža. Znižane cene. — Ob 20.: Zapravljenec. Premijera. Izven.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20

Sobota, 5.: Viktorija in njen huzar. E.

Nedelja, 6. ob 15.: Viktorija in njen huzar. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Dežela smehljaja. Izven. Znižane cene.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20

Sobota, 5. ob 15.: Rdeča kapica. Premijera. Otroška predstava.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20

Ponedeljek, 7.: Slaba vest. Gostovanje mariborskega gledališča.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER

Začetek ob 20.15

Nedelja, 6.: Igra v gradu.

Premijera Raimundovega »Zapravljenec« bo v nedeljo, dne 6. t. m. zvečer ob 20. Glavne vloge te pravljice igrata gg. Levar. Kralj. Debevec, gospe Medvedova in Boltarjeva ter gg. Skrbinšek in Zeleznik. V ostalih vlogah je zaposleno skoro vse dramsko osebje. Pri »Zapravljenec« je uporabljen tudi originalna godba, ki jo je napisal Konradin Kreutzer. Pevske vloge te gospe Medvedova ter gg. Kralj. Sanci. Plut in Debevec. Orkestralni part igrata člani opernega orkestra Dirigira g. Marjan Lipovšek. Prevod je pisatelja Frana Albrechta, prireditev in režija igre Cirila Debeveca. Deloma nove kostume je napravila gledališka krojačnica po zamislekih šefa garderobierja g. Polaka. — Jutri popoldne ob 15. bo v drami »Princezna in pastirček«, ki je pri mladini izredno priljubljena. Predstava bo tem in zanimivejša, ker jo obišče tudi sv. Miklavž z vsem svojim spremstvom. Veljajo znižane cene. — Drevi ostane drama zaradi številnih prireditev v mestu zaprta.

»Viktorija in njen huzar«, vsebinsko in muzikalno izvrstna opereta, se ponovi dre in veljajo znižane operne cene. — Nikola Šubie Zrinjski V proslavo 100letnice rojstva slavnega in izredno plovitvega hrvatskega skladatelja Ivana Zajca vprizori naša opera v torek 8. t. m. njegovo najpopularnejše delo Nikola Šubie Zrinjski.

Radio

Izveček iz programov

Sobota, 5. decembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče. — 17.30: Salonski kvintet. — 19.30: Zumbarski uskok. — 19: O kulturnem filmu. — 19.30: Miklavžev večer. — 20.15: Prenos Mozartove opere »Titus« z Dunaja. — 22.30: Napoved časa in poročila.

BEograd 12.05: Radio - orkester. — 15.30: Popoldanska glasba. — 20: Pevski koncert. — 20.15: Prenos z Dunaja. — 22.30: Poročila in plošče. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Lahka glasba. — 20.15: Prenos z Dunaja. — Lahka glasba. — PRAGA 19.20: Mešan program. — 20.15: Prenos opere z Dunaja. — 22.25: Lahka glasba iz Morav Ostrave. — BRNO 19.20: Prenos iz Prage. — 21.40: Chopinove skladbe. — 22.25: Prenos iz Prage. — VARSAVA 18.30: Otroški koncert. — 20.15: Orkestralni koncert. — 22.10: Chopinove skladbe. — 23: Lahka in plesna glasba. — DUNAJ 12: Mozartova proslava. — 16.55: Lahka glasba. — 20.15: Mozartova opera »Titus«. — 22.30: Lahka godba orkestra. — BERLIN 20.15: »Tmulica 1931«. — 21: Mešan program. — 22.30: Plesna glasba. — KÖNIGSBERG 16.15: Godba na pihala. — 19: Klavirski koncert. — 19.30: Dueti. — 20.10: Zabaven program. — 22.30: Plesna glasba iz Berlina. — MÜHLACKER 16.50: Korčnice. — 17.30: Domača glasba. — 20.15: Mešan program. — 20.15: Starejši plesi. — 23: Nočni kabaret. — BUDIMPESTA 9.15: Volajska godba. — 17.30: Pevski in klavirski koncert. — 19: Lahka glasba. — 20.15: Gala koncert madžarskih pesmi. — 22.15: Lahka glasba. — 23: Prenos iz gledališča.

Nedelja, 6. decembra.

LJUBLJANA 8: Kmetiška ura. — 8.30: Nasveti za kmeta. — 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 11: Salonski kvintet. — 12: Napoved časa, poročila in plošče. — 15: Dr. Veber poroča o rezultatih prvega poskusa. — 15.15: Dekliška ura. — 15.45: Pevski kvintet. — 16.50: Zabavni kotiček. — 17: Igra. — 20: Dr. Veber daje navodila za naslednji poskus. — 20.15: Ivan Zormanov večer (gosp.

27

Po angleško sem ponovil povelje svojim tovarišem, ki so takoj ubogali. Indijane se je splazil naprej, do najvišje točke grebena. Tam je stalo nizko, komaj dva metra visoko grmovje. Napeto smo gledali za Indijancem. Ko je prišel na vrh, se je naglo ozrl na nasprotni breg in nam nato mignil, naj pridemo za njim. Počasi, kakor smo bili videli njega, smo se priplazili na vrh.

»Glave niže!« je polglasno zaklical Hluni, ko smo bili še kakih pet metrov od njega.

In potem smo ležali na vrhu, za grmovjem, in zrl na sliko polno nenavadne lepote. Na tisti strani, ki je bila pred nami, se je grič strmo udiral kakih dve sto metrov globoko. Sele spodaj je počasi prehajal v rahlejši plog, ki se je prav ob znožju izgubljal v ne preširokem pasu gozda. Izza vrhov tega gozda je pa štrlelo mogočno zidovje, nagrmaden iz štiriogelnih obsekanih kamnov, in nad mračno sivino tega zidovja je rasla piramida v treh odstavkih, podobna oni, na kateri smo prebili zadnjo noč.

Na piramidi je stalo majhno svetlišče. Vzel sem daljnogled; z njim sem šele razločno videl zidovje, ki je bilo dekoma že razpadlo, deloma pa je še kljubovalno štrlelo kvišku.

Mesta v našem zmislu besede tega Xibalbaya ni bilo moči imenovati. Razvaline, ki smo jih videli, so bile najbrže stara svetlišča in z njimi združena stanovanja svečnikov in svetih devic. Ljudstvo, ki je nekadaj prebivalo v tej kotlini, je vsakako stanovalo v lesenih kolibah in šotorih okoli svetih hramov. Spomnil sem se, da sem bil nekje bral, da so bila stara mesta Majev v pravadnih časih tudi po naših pojmih prava vlemesta. In res je bilo treba naporov vsega naroda, da je s svojimi preprostimi sredstvi nakopičil te piramide, in zgradil te valikanske zidove.

A zdajci sem presenečen odstavil daljnogled in zastrmel podse. Oči me niso varale: tam spodaj med kamenitimi podrtinami so bili ljudje. Svetle pike so se gibale sem ter tja. Nato sem spet nastavlil

daljnogled; da bi se popolnoma prepričal; razen svetlo oblečenih ljudi sem razločno videl tudi kuršice in dim, ki se je dvigal z njega. Očividno so bili tudi moji tovariši že opazili ta prizor. Tiho so šepetali med seboj.

»Kdo neki so?« je vprašala Viola, ki je ležala zraven mene.

»Z gotovostjo ne vem,« sem odvrnil. »Mislim pa, da boste doživeli veliko presenečenje.«

Osuplo me je pogledala. A več ji nisem mogel reči, dokler nisem sam zanesljivo vedel, kako in kaj. Toliko je bilo zame gotovo, da moram še danes tja dol in si ogledati naše sovražnike. Razdalja do razvalin je utegnila biti v zračni črti kakih tisoč ali poldrug tisoč metrov.

Na Indijančovo znamenje smo se oprezno splazili kakih petdeset metrov nazaj. Tam smo sedli na tla, ki smo jih prej korenito pretrkali, da bi pregnali kače, ako je bila katera skrita v travi.

9. POGLAVJE

Kukulkanov srd.

Ko se je zmračilo, sem poklical Indijanca v stran in mu povedal svoj namen, prosič ga, naj mi spremi. Maja je bilo časa zamisljeno molčal, nato me je dolgo in globoko pogledal in s čudnim slovesnim glasom dejal:

»Ta pot je bolj nevarna, nego ti misliš, tujec. Vendar pojdem s teboj — a samo s teboj. Da naju ne bi zadela Kukulkanova jeza!«

Hitro sem naročil ostalim, kako in kaj, in Hluni je še svareče dodal:

»Moji beli prijatelji naj mirno ostanejo v taborišču in naj nikar ne hodijo za nama. V času, ki ga belci imenujejo dve uri, bova spet pri njih.«

Tovarniška prodaja narejenih oblek znamke

„TIVAR“ po originalnih tovarniških cenah in sicer:

Obleke za otroke	Din 110, 120, 130, 140, 150, 170, 180, 200, 270.—
Za dečke	Din 200, 240, 260, 290, 300, 330.—
Zimski plašči za otroke	Din 250, 350, 380.—
Moške obleke	Din 240, 290, 340, 390, 480, 580, 660, 750.—
Moški zimski plašči	Din 270, 370, 440, 470, 540, 570, 640, 750.—
Moški Hubertus plašči proti dežju	Din 320, 340.—
Otroški Hubertus plašči proti dežju	Din 200, 260, 290.—
Lovski	Din 270.—
Hlače	Din 90, 140, 150, 170.—

IVAN KOS, družba z o. z., Ljubljana

Izvrstna izdelava. — Cene brez konkurence. — Blago dobro. —

Solidna postrežba.

Samoprodaja „TIVAR“ oblek.

Sv. Petra cesta 23 in Celovška cesta 63.
KRANJ, GLAVNI TRG 101.

Otvoritev

oddelka za

Detajlno Prodajo

LASTNIH IZDELKOV
V ORIG. ZAPRTIH STEKLENICAH

ALKO

D. Z.
O. Z.

LJUBLJANA

KOLIZEJ, GOSPOSVETSKA C. 13

LIKERJI
RUM
BRANDY (Cognac)
JAJČNI BRANDY
SLIVOVKA
BRINJEVEC
TROPINJEVEC
HRUŠEVEC
VERMOUTH
PELINKOVEC
MALAGA

MALINOVEC
ORANŽADA
CITRONADA

Otvoritev restavracije

Slav. občinstvu vjudno naznanjam, da
otvorim danes 5. decembra

RESTAVRACIJO

v Zgornji šiški v bližini
Večne poti

Točila bom prvovrstna štajerska vina,
pivo itd. ter bodo gorka in mrzla jedila
vsak čas na razpolago.

Jutri v nedeljo godba in ples. Priporočam
še slav. občinstvu za obilen obisk ter za-
gotavljam, da bom vsakomur postregla z
nizkimi cenami in dobrim blagom.

Spoštovanjem

MARIIJA ČARMAN

Prvovrstno volovsko, svinjsko
in telečje meso

po najnižjih cenah prodaja

FRANC MEHLE, mesar
stojnica Šolski drevored.

5000 raznih vrst

ZEISS PUNKTAL

STEKEL ZA OČALA

izdeluje tovarna

ZEISS

Toda samo v
ENI vzg edni
ZEISS-
KVALITETI

v izložbah optikov lahko
vidite, da imajo tudi oni
Zeiss - Punktalna stekla.
Obširen prospekt »Punkt-
tal 16« pri Carl Zeiss
Jena ali

M. Pavlovič,
general. zastopstvo
za Jugoslavijo
Beograd, Milan
Draškovića (Srem-
ska) ulica št. 9.

Za

Miklavža

priporoča trdka

A. Persche

Pred Škofijo št. 21

veliko izbiri čipk, svile,
modnega blaga, moške-
ga in ženskega perila,
kravat, naramnic, rob-
cev, rokavic, nogavic in
vseh potrebščin za šivi-
lje in krojače.

20% popusta

INSERIRAJTE V „JUTRU“

Telefon 2059

Premog
suha drva
Borovičeva št. 8

Prave smuške
čevlje

ima vedno v zalogi
in izdeluje po meri
A. ZALOKAR,
Mestni trg 19.
15190

Gramofoni

»Columbia« in drugi

Smučke

od najcenejših do najboljših.

Šivalni stroji »Minerva«. Radioaparati »Nora« in drugi.
V veliki izbiri pri

„TEHNIK“ JOSIP BANJAI

Ljubljana, Miklošičeva cesta 20.

Palača Okrožnega urada.

15216

Naročila po pošti izvršujemo hitro in točno.

Potrli v neizmerni žalosti naznanjamo, da
nam je nenadoma preminul naš ljubljani, blagi
mož, skrbni oče, brat, stric, nečak in zet, gospod

Miroslav Heren

kontrolor drž. železnice

Pogreb blagopokojnega bo v nedeljo, dne 6. t.
m. ob 2. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Kri-
štofu na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 5. decembra 1931.

Zalujoče rodbine:

HEREN, RUPAR, JAKOPIČ, LAVRIN
15226

Potrli neizmerno žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem
tužno vest, da je naša iskreno ljubljena, nepozabna mati, oziroma stara mati,
prababica, tašča in sestra, gospa

Marija Domicelj roj. Lavrenčič

vdova po trgovcu in posestniku

v petek, dne 4. decembra 1931 ob 10. uri po dolgi in mučni bolezni ter previdena
s tolažili sv. vere v 85. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blagopokojnice se bo vršil v nedeljo, dne 6. decembra ob pol 16. uri iz
kapele mestnega pokopališča v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 7. decembra ob pol 9. uri
v franciškanski župni cerkvi.

Maribor, dne 4. decembra 1931.

Rodbine: DOMICELJ, HANHART, ROLIH, LAVRENCIČ, SAPLJA IN KRAJGER.
Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod

